

Türkiye Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi

Makine İmalatı Sanayi Temel Bazı Göstergelerdeki Gelişmeler 2018 İlk Yarı

RGİ

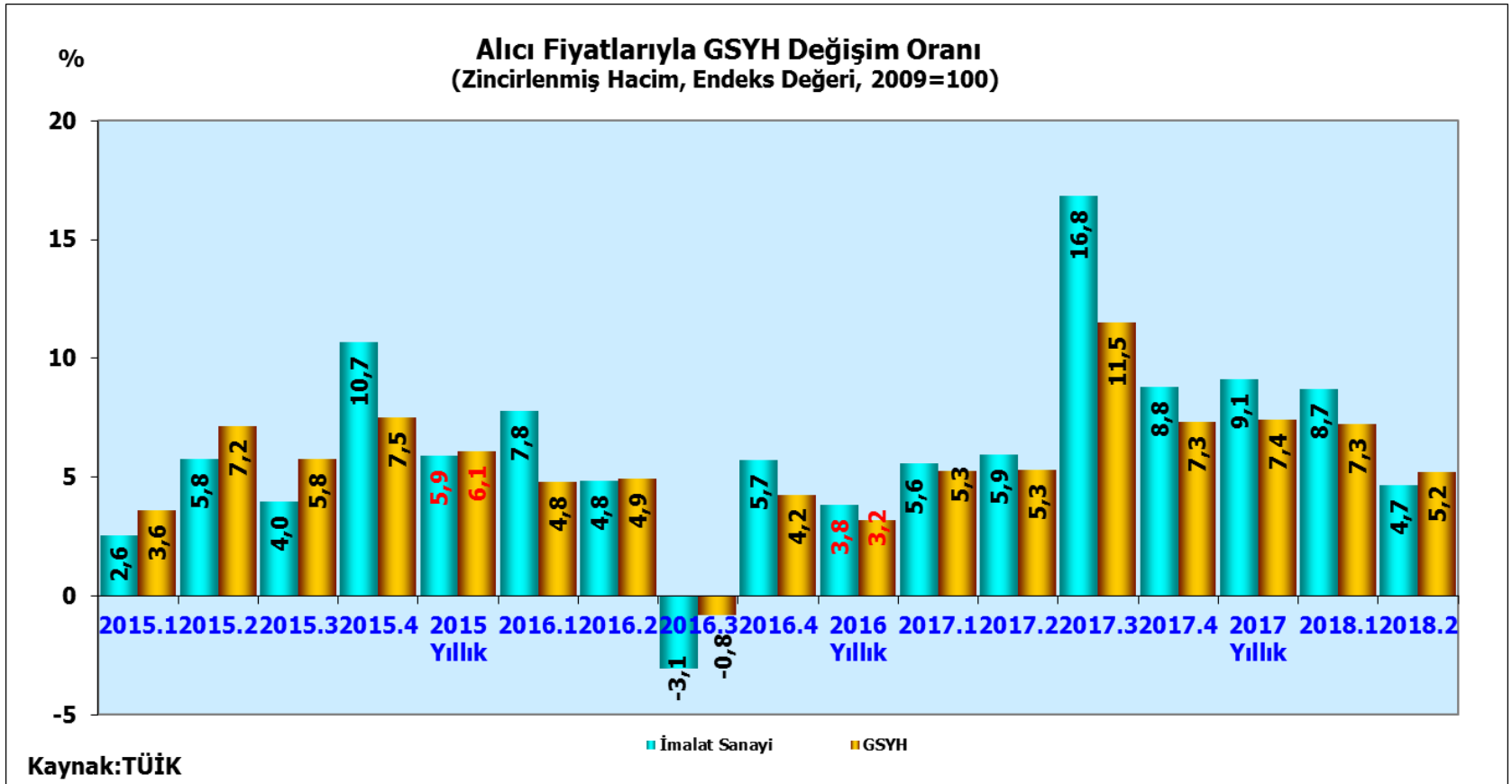
Eylül, 2018

Bilgi Notu 5/2018 , Ruhi GÜRDAL (Doç. Dr.)

Türkiye Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi 2018 İlk Yarı
Sektörde Temel Göstergelerdeki Gelişmeler Bilgi Notu, RGA Eylül 2018

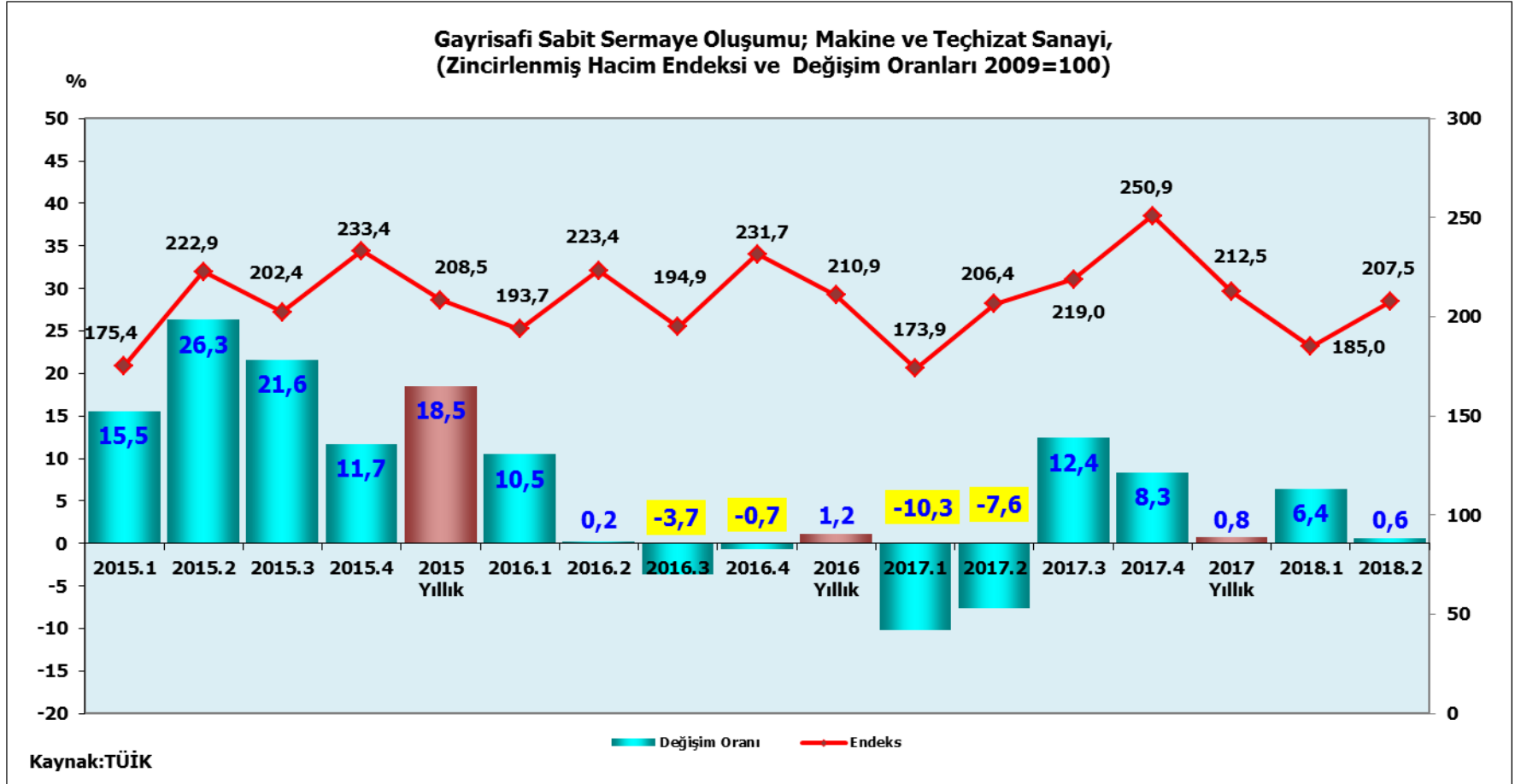
GSYH GELİŞMELER

2017 yılı ilk iki çeyreğinde GSYH ve İmalat Sanayi büyüme oranları bir önceki yılın aynı dönemine göre önemli ölçüde artmıştır. Kredi hacmindeki genişlemeyle artan talep ve geçmiş yılın aynı döneminin baz etkisiyle üçüncü çeyrekte GSYH büyüme oranı %11,5 düzeyine erişmiştir. Dönem GSYH artışında geçmiş yıl aynı döneme göre %16,8 büyüyen imalat sanayi de önemli rol oynamıştır. Son çeyrekte büyüme üçüncü çeyreğe göre yavaşlasa da geçmiş yıl aynı döneme göre GSYH %7,3 ve imalat sanayi %8,8 büyümüştür. Yıllık büyüme oranları GSYH için %7,4 ve imalat sanayi için %9,1 düzeyine erişmiştir. **2018 yılı ilk çeyrekte büyüme devam etmiş ve GSYH %7,3 artarken imalat sanayi büyümesi %8,7 olmuştur. İkinci çeyrekte büyüme oranları son üç çeyreğe göre önemli ölçüde düşerek GSYH da %5,2 ve imalat sanayinde ise %4,7 olmuştur.** İkinci çeyreğin Mayıs ve Haziran aylarına göre Temmuz ve Ağustos aylarında **imalat sanayi kapasite kullanım oranlarında** yaşanan gerileme, büyümede yaşanan yavaşlamanın üçüncü çeyrekte hızlanma olasılığını ortaya koymaktadır.

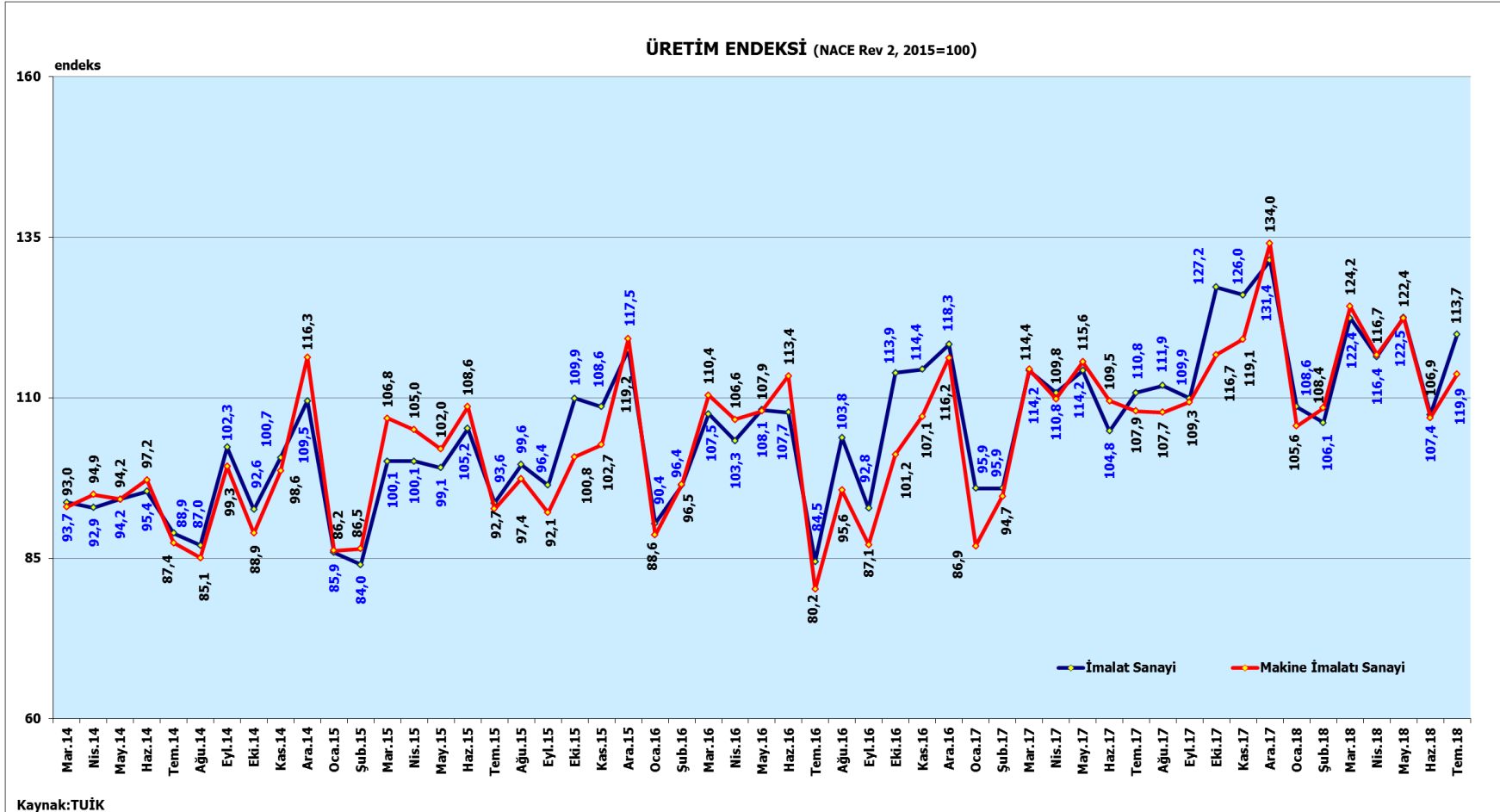
GAYRİSAFİ SABİT SERMAYE OLUŞUMU; MAKİNE ve TEÇHİZAT

GSYH da 2017 yılı ilk iki çeyrekte sağlanan %5'in üzerindeki GSYH artışına karşın Makine ve teçhizat yatırımlarında ilk çeyrekte %10,3 ikinci çeyrekte ise %7,6 düşüş yaşanmıştır. 2017 üçüncü çeyrekte ise 2016 yılında aynı dönemde makine ve teçhizat yatırımlarında yaşanan daralmanın da etkisiyle %12,4 gibi yüksek bir artış yaşanmıştır. Dördüncü çeyrekte makine ve teçhizat yatırımlarında artış oranı %8,3 düzeyine gerilemiştir. 2017 yılında KGF destekli kredi hacminde yaratılan büyümenin makine ve teçhizat yatırımlarını da az da olsa olumlu yönde etkilediğini söylemek olasıdır. 2018 ilk çeyrekte makine ve teçhizat yatırımlarında artış oranı önceki döneme göre gerileyerek %6,4 olarak gerçekleşmiştir. İkinci çeyrekte ise makine ve teçhizat yatırımlarındaki büyüme oranı %0,6 gibi çok düşük düzeylerde kalmıştır. Temmuz ayı Makine ve teçhizat imalatı sanayi KKO bakıldığında üçüncü çeyrekte makine ve teçhizat yatırımlarında daralma yaşanması olasıdır.

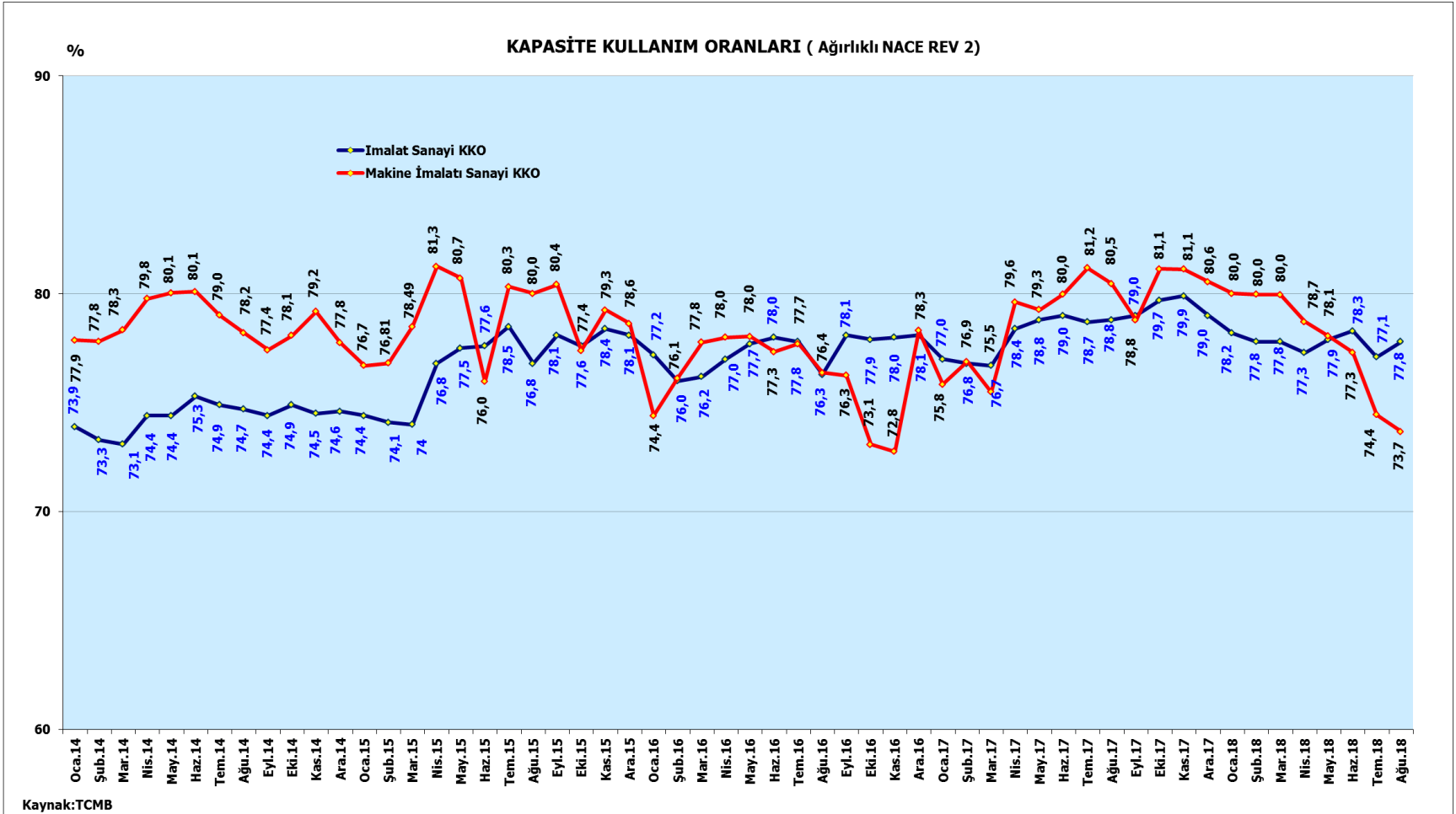
ÜRETİMDE GELİŞMELER

Makine imalatı sanayi üretim endeks değeri 2017 ilk çeyrek ortalaması 98,7 düzeyindedir. İkinci çeyrek ortalaması 111,6 düzeyine erişmiştir. Üçüncü çeyrekte sektör üretim endeks değeri ortalaması 2016 yılı aynı döneme göre %23,6 artarak 108,3 olmuştur. Son çeyrekte endeks değeri artış eğilimini sürdürmüş dönem ortalaması 123,3 ve Aralık ayı değeri ise 134 ile 2009 yılından bu yana en yüksek düzeye çıkmıştır. **2018 ilk çeyreğinde** üretim endeks değerleri **ortalaması 112,7** olarak gerçekleşmiştir bu değer **112,3 olan imalat sanayi ortalamasına** çok yakındır. İkinci çeyrekte de makine imalatı sanayi **115,3 endeks değeri** ile imalat sanayi ile benzer eğilimi gösterirken **önceki yıl aynı döneme** göre endeks değeri ortalaması **sadece %3,3** artmıştır. Bu veriler imalat sanayi ve makine imalatı sanayinin 2018 yılı ilk yarıda üretimlerinde geçmiş yıla göre önemli bir gelişme sağlayamadıklarını göstermektedir.

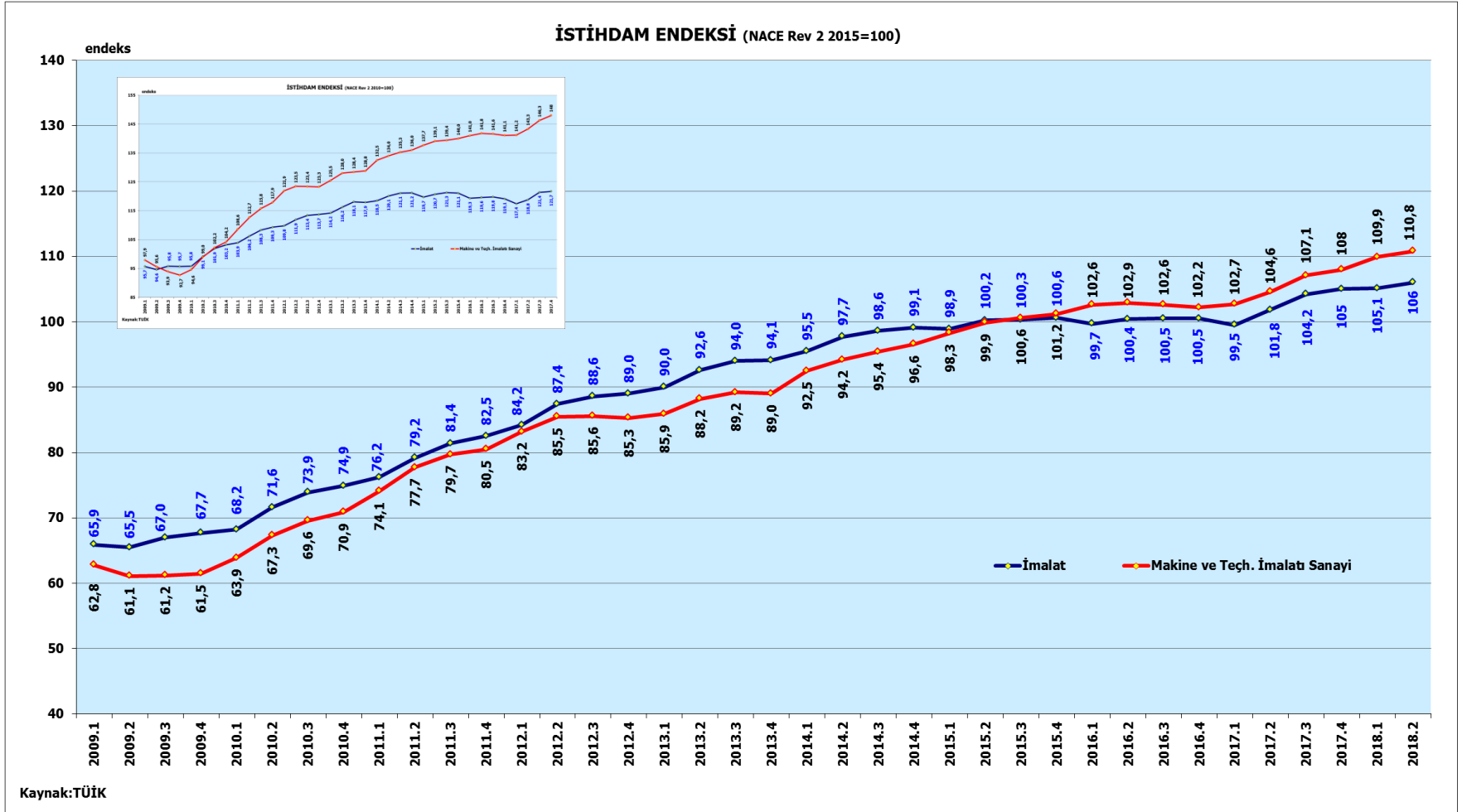
KAPASİTE KULLANIM ORANLARI

2017 yılı ilk çeyreği sektör açısından KKO düşük olduğu bir dönemdir. İkinci çeyrekte Nisan ayı ile birlikte yükselen KKO Haziran ayında %80 olarak gerçekleşmiştir. KKO artış eğilimi üçüncü çeyrekte de devam etmiş ve Temmuz ayında yılın en yüksek değeri olan %81,2 düzeyine çıkmıştır. Üçüncü çeyrek KKO verileri makine imalatı sanayinin üretiminde önemli bir büyüme sağladığını göstermektedir. Dördüncü çeyrekte Ekim ve Kasım ayında KKO %81,1 ve Aralık ayında ise %80,6 olmuştur. Makine imalatı sanayi 2018 ilk çeyrekte ortalama KKO %80 olurken Nisan ayı ile birlikte hızlı bir düşüş eğilimine girmiş ve Haziran ayında 77,3 düzeyine gerilemiştir. 2018 ilk çeyrekte erişilen KKO ortalaması %78 ile 2017 aynı dönemin ve ilk yarısının altında kalmıştır. 2018 Temmuz ve Ağustos aylarında KKO oranlarındaki düşüş geçen yıla ve 2018 ilk yarıya göre çok daha hızlıdır. Makine ve teçhizat yatırımlarında yaşanan olumsuz göstergeler de göz önüne alındığında, 2018 yılı ikinci yarısında sektörün önemli sorunlarla karşı karşıya kalacağını söylemek olasıdır.

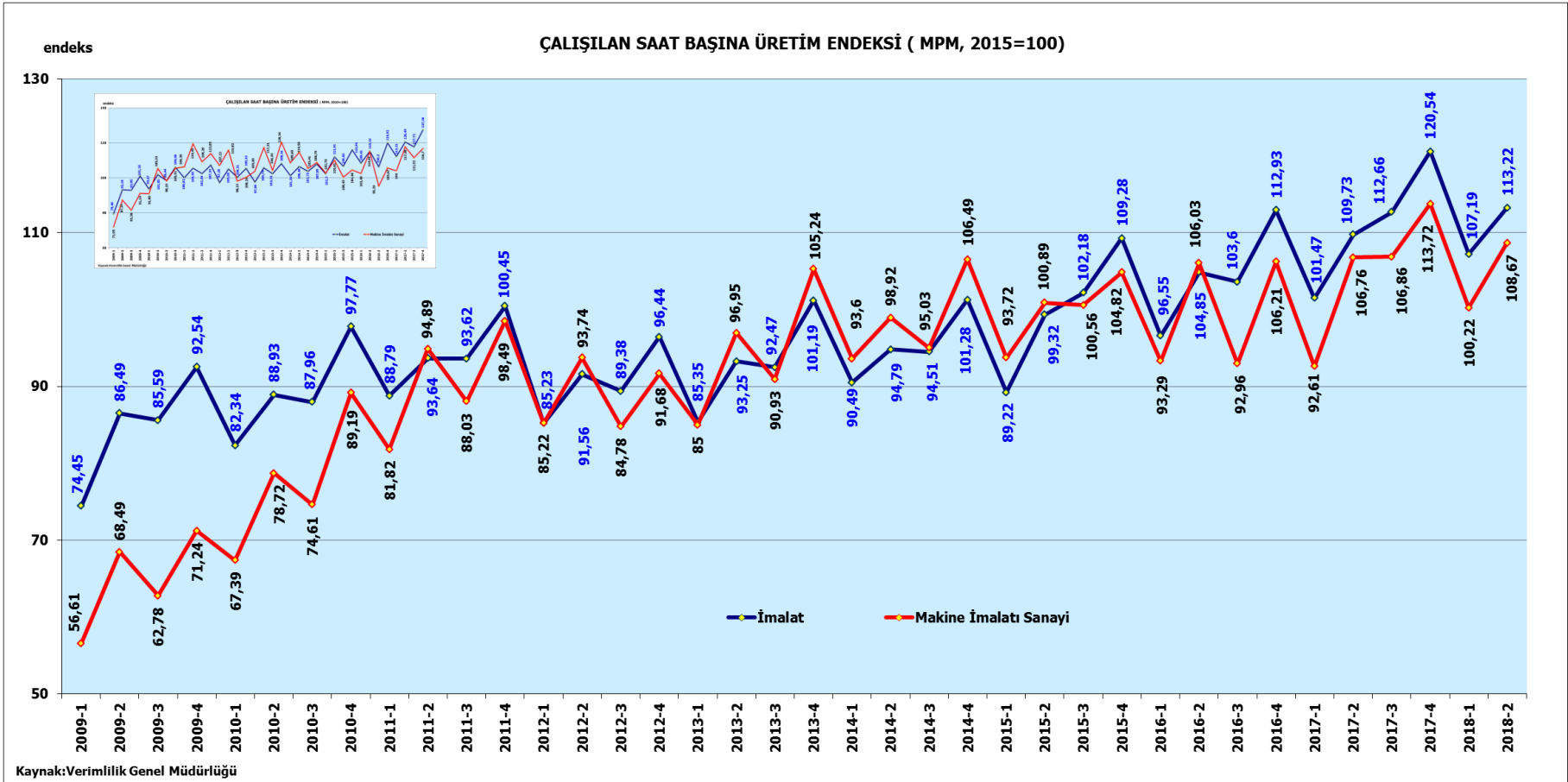
İSTİHDAM

İstihdam endekslerinde 2010 baz yılı yerine 2015 baz yıl alınarak yeni seri başlatılmıştır. Makine ve Teçhizat imalatı sanayi ile imalat sanayi karşılaştırmasında 2015=100 olan yeni istihdam endeks değerleri ile 2010=100 eski istihdam endeks değerleri arasında eğilimler açısından önemli sapmalar gözlenmektedir.

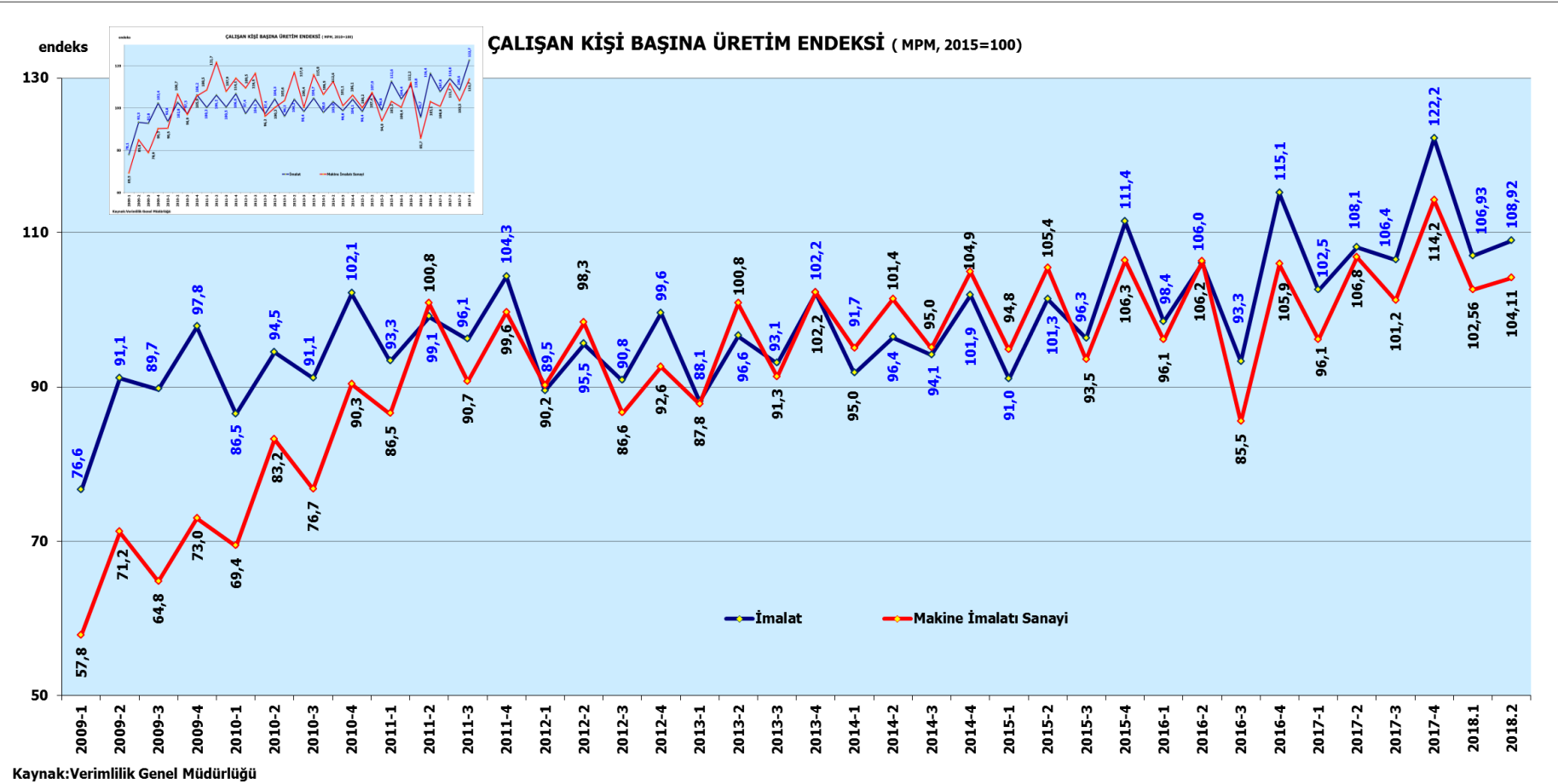
VERİMLİLİK: ÇALIŞILAN SAAT BAŞINA ÜRETİM

İstihdam endeksinde baz yıl değişimi ile istihdama bağlı diğer endekslerde de baz yıl değişimi yapılmıştır. Yeni endeks baz yılı 2015=100 olmuştur. Yeni endeks değerleri de önemli bir **verimlilik göstergesi** olan **çalışılan saat başına üretimde (ÇSBÜE) makine imalatı sanayinin sorunlarını çözemediğini** göstermektedir. İhracatta atılım yapabilmek için sektörün verimlilik sorununu çözmesi gereği açıktır.

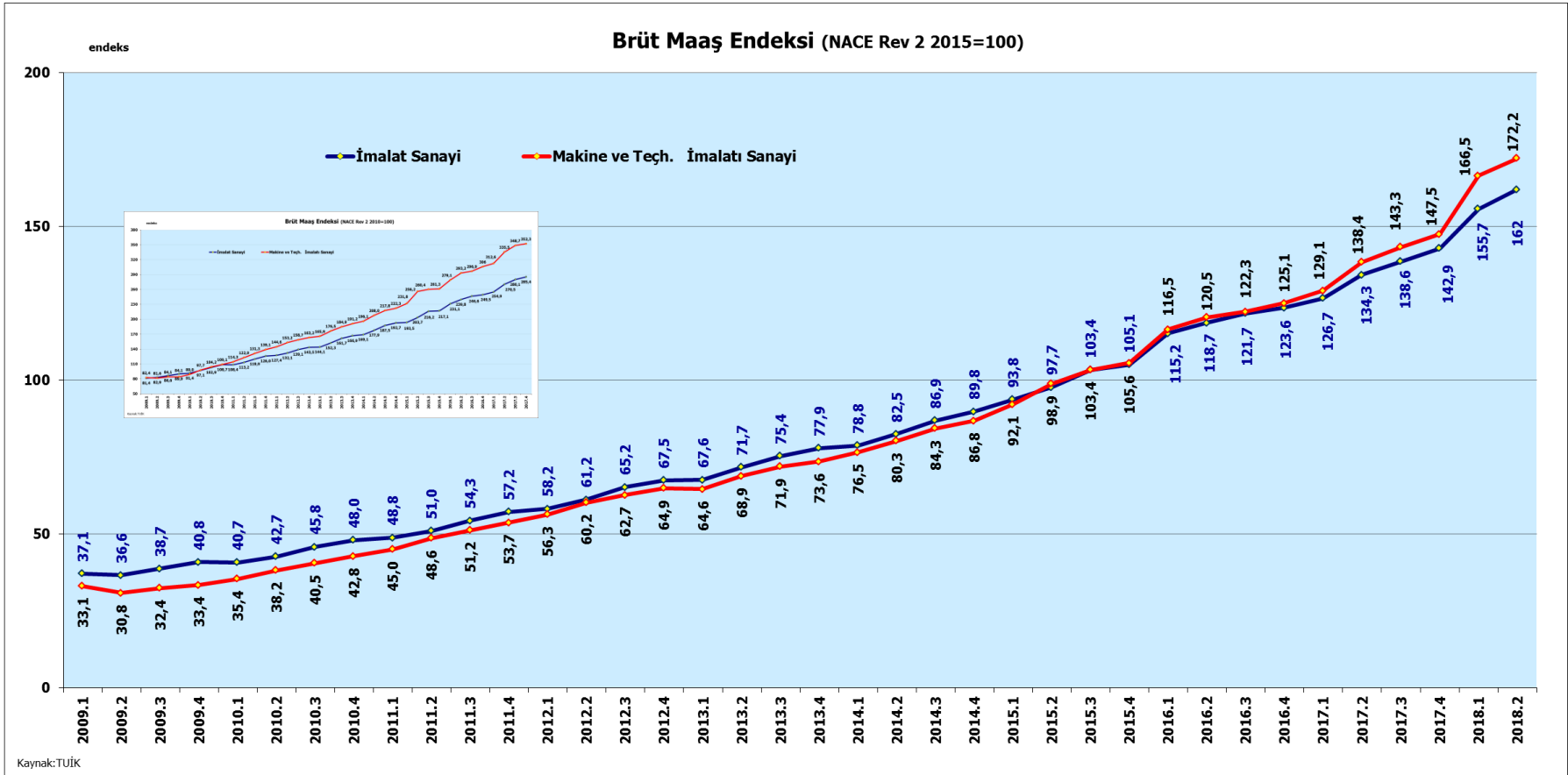
VERİMLİLİK: ÇALIŞAN KİŞİ BAŞINA ÜRETİM

Çalışan kişi başına üretim endeksi (ÇKBÜE) ile çalışılan saat başına üretim endeksi benzer eğilim göstermektedir. Sektörün **uluslar arası düzeyde rekabet gücünü** artırabilmesi için **çalışan kişi başına ve çalışılan saat başına üretimdeki verimliliğini** artırması gereklidir.

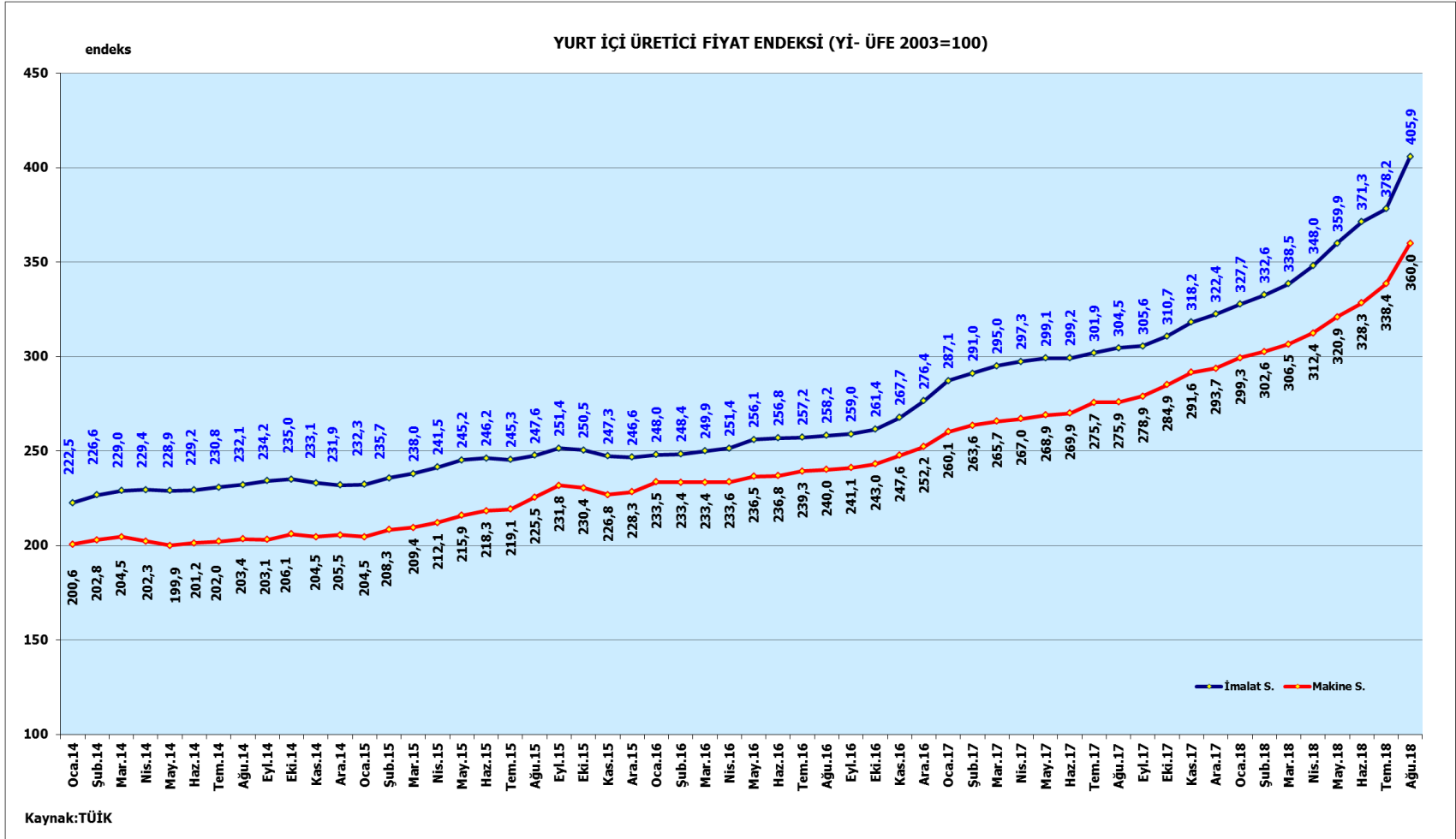
BRÜT MAAŞ ENDEKSİ

Baz yıl değişiminin en çok etkilediği endekslerden birisi brüt maaş endeksi olmuştur. Makine imalatı sanayi brüt maaş endeksi ile imalat sanayi ortalama brüt maaş endeksi karşılaştırma sonuçları önemli ölçüde değişmiştir. Ancak yeni endekste de 2016 yılı sonrası makine ve teçhizat imalatı brüt maaş endeks değerlerinin imalat sanayinin üstüne çıktığını gösterirken artış hızının da daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. ÇSBÜE, ÇKBÜE ve BME bir arada değerlendirildiğinde makine imalatı sanayinin verimlilik sorununu ivedilikle çözmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

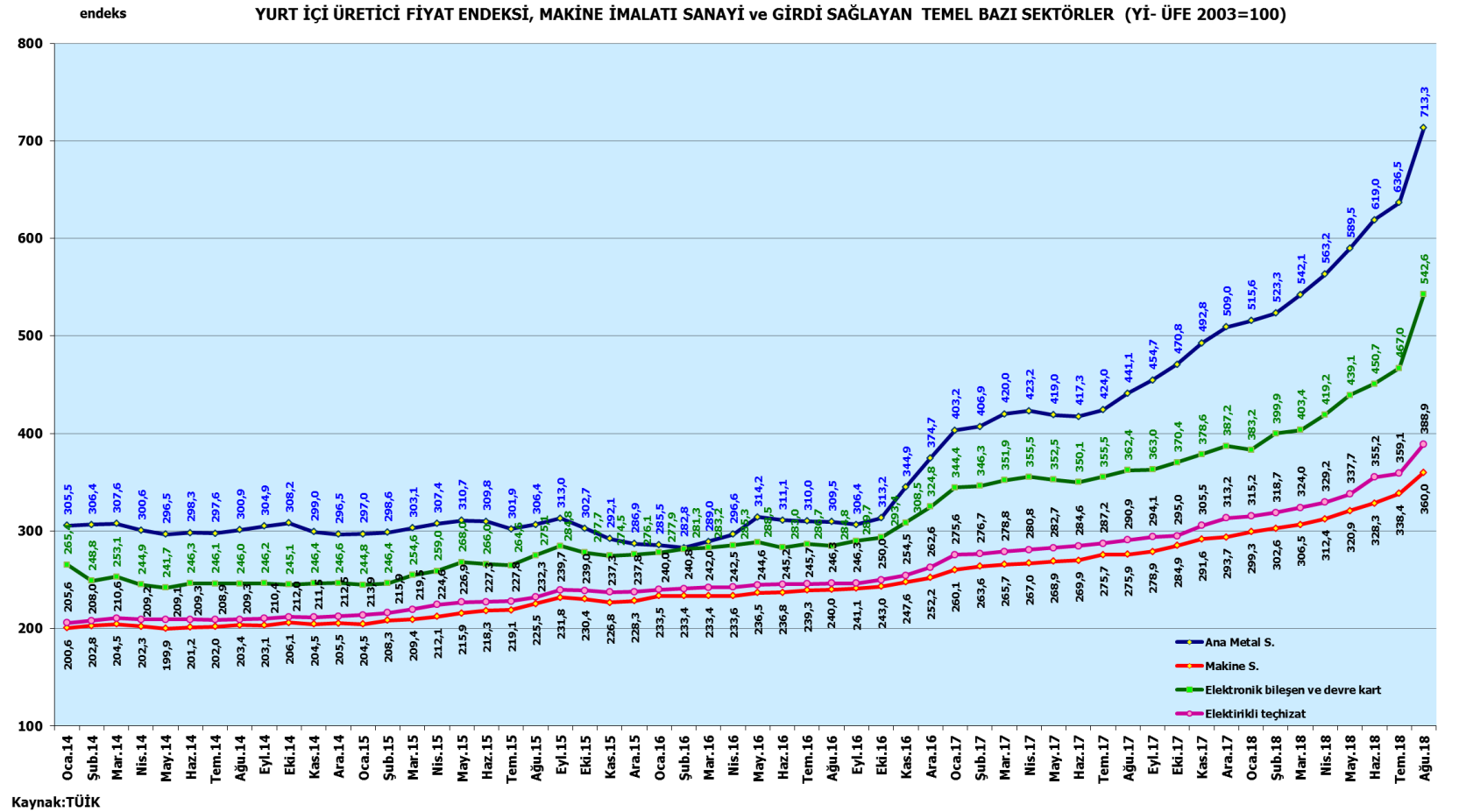
YURT İÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ- Yİ-ÜFE

Makine İmalatı Sanayi Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, İmalat Sanayi Yİ-ÜFE değerlerinin çok altındadır. Artış hızı da düşük düzeylerde kalmıştır. Farkın açılması, sektördeki rekabetin fiyat düzeylerini önemli ölçüde etkilediğini, sektörün girdilerdeki fiyat artışlarını kendi ürünlerine yansıtamadığını ve katma değer yaratma gücünün zayıflığını göstermektedir. Makine imalat sanayi Yİ-ÜFE endeks değeri 2017 Aralık ayında 2016 Aralık ayına göre %16,5 artışla 293,7 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sanayi Yİ-ÜFE ise 2016 yılına göre %16,6 artarak Aralık ayında 322,4 düzeyine çıkmıştır. 2018 yılı ilk yarıda endeks değerinde artış oranı hız kazanmıştır. 2018 yılı ilk sekiz ayda 2017 yılı Aralık ayına göre Yİ-ÜFE endeks değeri imalat sanayinde %25,9 düzeyinde artarken makine imalatı sanayinde artış oranı %22,6 düzeyinde kalmıştır.

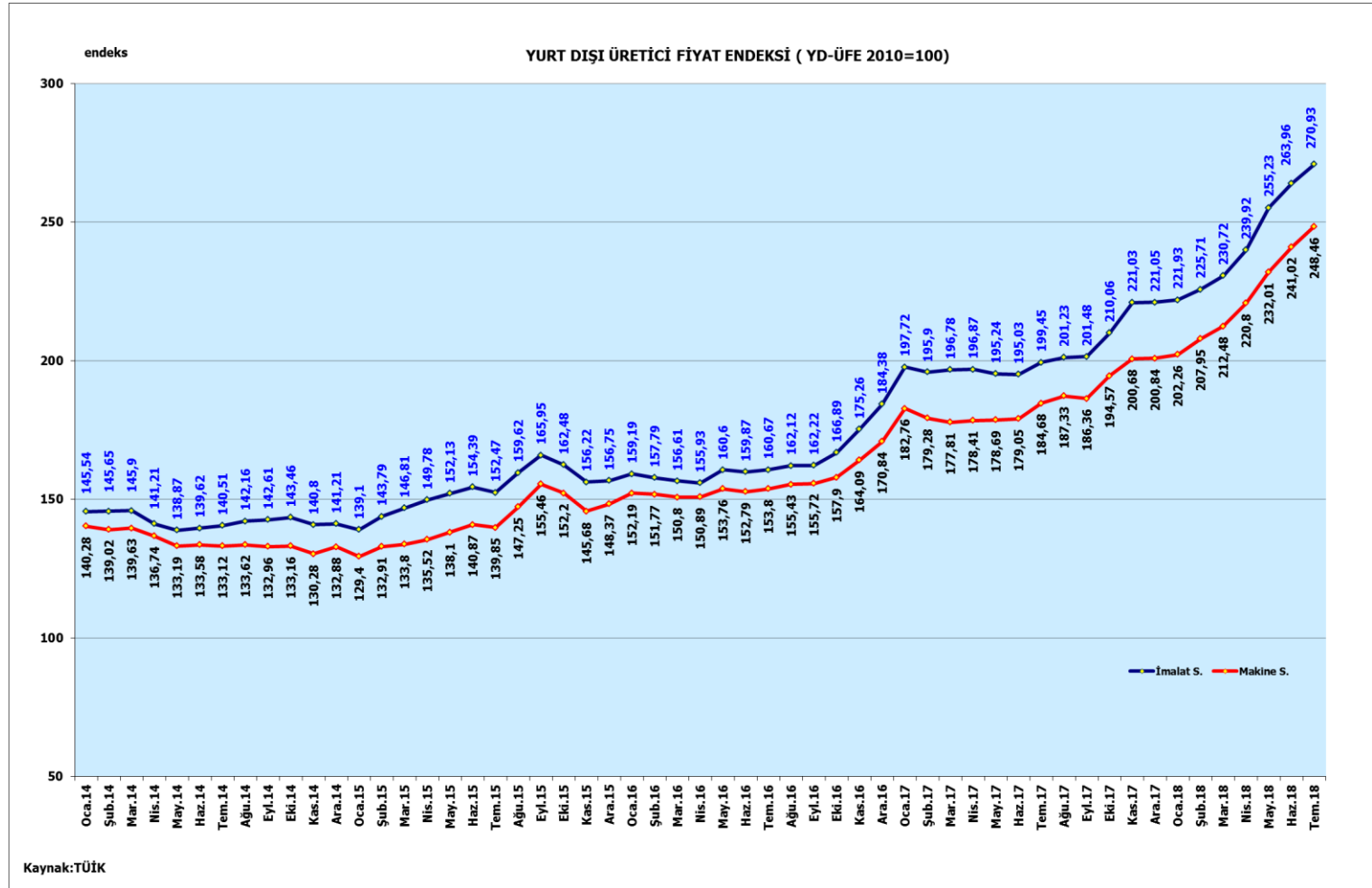
YURT İÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ- (TEDARİKÇİ SEKTÖRLER)

Makine İmalatı Sanayi Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) , ana metal sanayi, elektronik sanayi (bileşenler, devre kartları vb.) ve elektrikli teçhizat gibi temel girdilerini sağlayan sanayilerin Yİ-ÜFE endeks değerlerinin çok altında kalmaktadır. Ana metal ve elektronik sanayi Yİ-ÜFE endeks değerlerinde 2017 yılı ile 2018 ilk sekiz ayında yaşanan hızlı artış, makine imalatı sanayinin bu sektörlerden sağladığı girdi maliyetlerinin önemli ölçüde yükseldiğini göstermektedir. Makine imalatı sanayi endeks değerleri ise bu maliyetlerin sektörün ürün fiyatlarına yansıtılamadığını ortaya koymaktadır. 2017 yılında 2016 Aralık ayına göre endeks değerindeki artış ana metal sanayinde %35,8 elektronik bileşen ve devre kartları ile elektrikli teçhizat sanayinde %19,2 olurken makine imalatı sanayinde ise %16,6 düzeyindedir. 2018 sekiz ayında sektör Yİ-ÜFE %22,6 ve girdi sağlayan sektörlerden ana metal ile elektronik bileşenler sanayinde ise %40,1 artmıştır. Bu veriler makine imalatı sanayinin karlılık oranlarının giderek aşıldığını ve işletme sermayesi ihtiyacının önemli ölçüde arttığını ortaya koymaktadır.

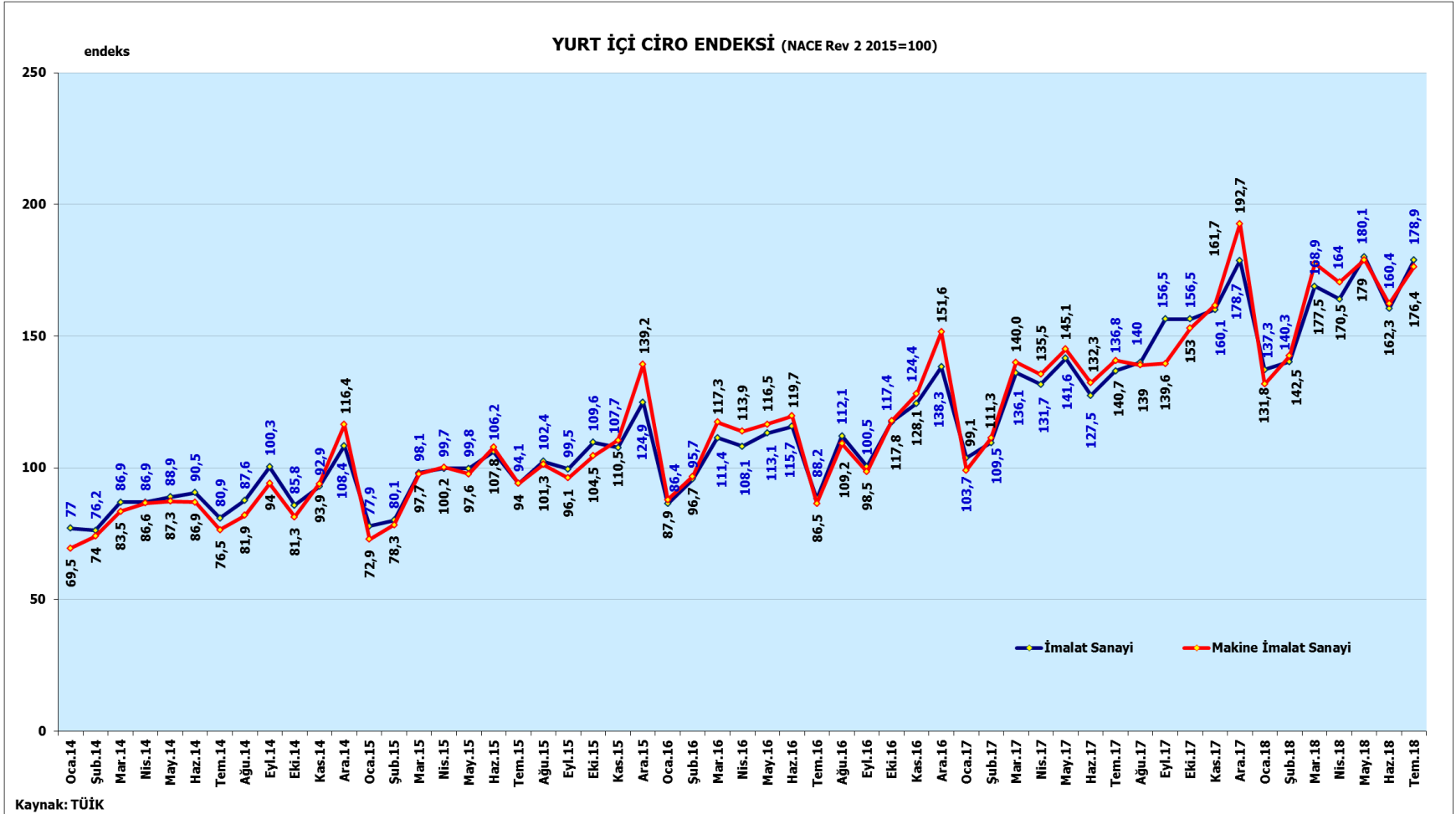
YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ- YD-ÜFE

Makine İmalat Sanayi Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) sektörün maliyetlerindeki artıőı ihracat fiyatlarına da yeterince yansıtamadıőını göstermektedir. Sektör YD-ÜFE değerleri de imalat sanayi ortalama YD-ÜFE değerlerinden oldukça düşük düzeydedir. **Makine imalatı sanayi YD-ÜFE 2018 ilk yedi ayda %23,7** artarak Temmuz ayında 248,5 olarak gerçekleşmiştir. **İmalat sanayinde yedi aylık artış oranı ise %22,5** olmuştur. 2018 ilk yedi ayda sektör ihracat fiyatlarında imalat sanayi ortalamasına göre az da olsa iyileőme saęlanabilmioőtir.

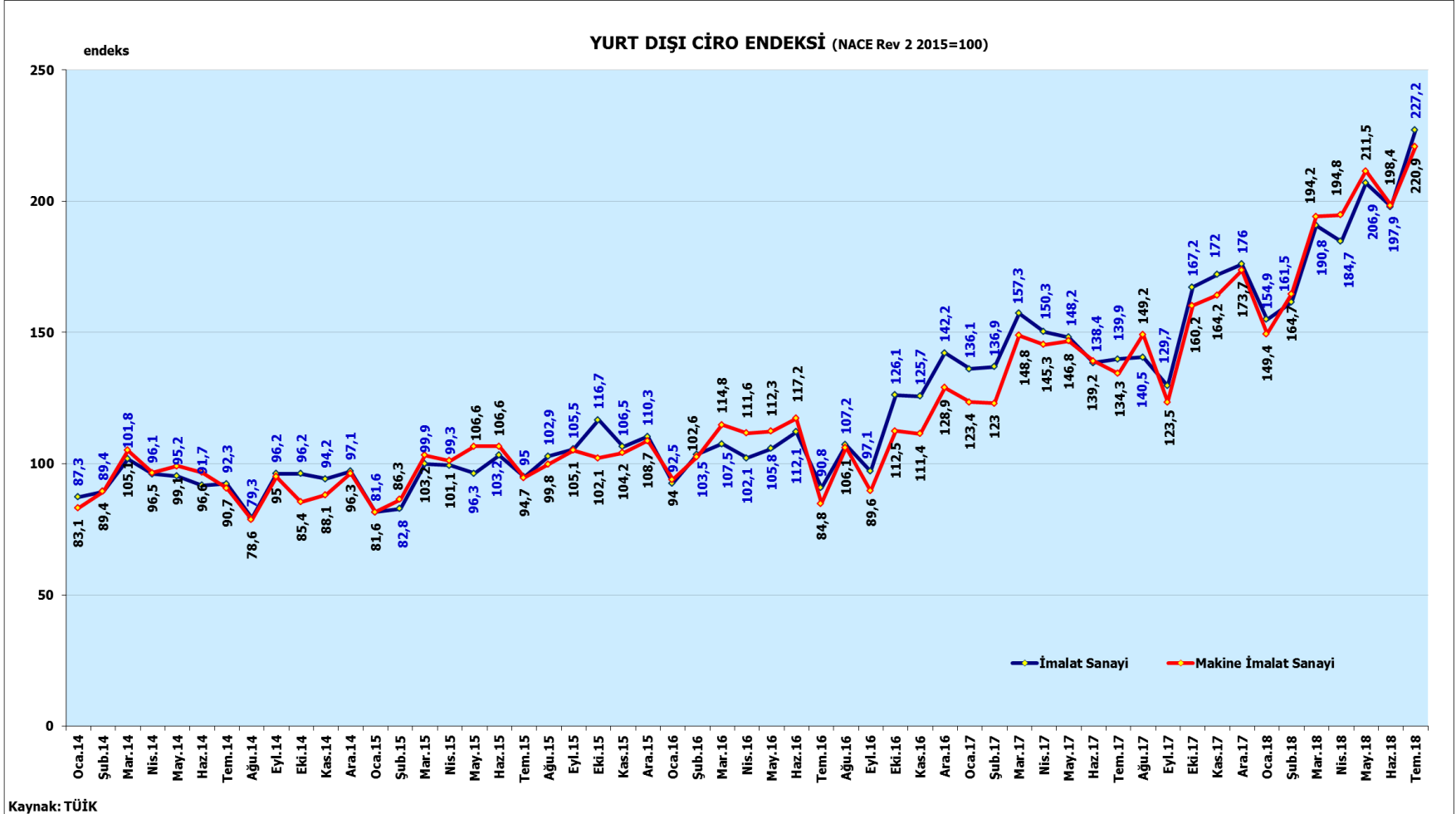
YURT İÇİ CİRO ENDEKSİ

Sektörün yurt içi ciro endeksi değerleri imalat sanayi yurt içi ciro endeks değerlerine çok yakındır. Endeks değerleri **makine imalatı** sanayinde **2017 son çeyreğinin** oldukça **olumlu geçtiğini** göstermektedir. **2018 ilk çeyreğinde** ise **2017 son çeyreğe** göre yurt içi endeks değeri **önemli ölçüde düşmüştür**. Ancak **bu endeks** değerlerinin **2017 ilk çeyreğine** göre oldukça **yüksektir**. **2018 Nisan ve Mayıs** aylarında endeks değeri imalat sanayi endeks değerinin üzerinde gerçekleşmiş **Haziran ve Temmuz** aylarında ise yaklaşık aynı düzeyde kalmıştır.

YURT DIŞI CİRO ENDEKSİ

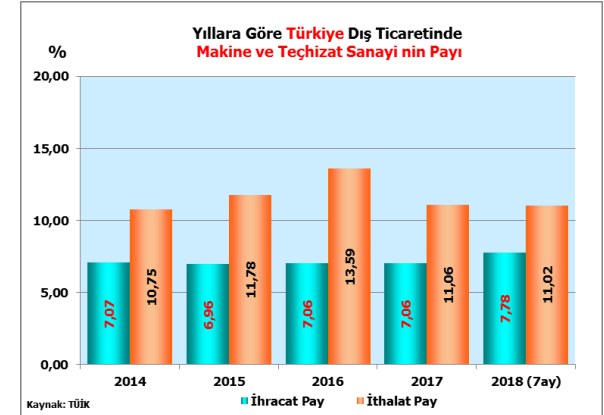
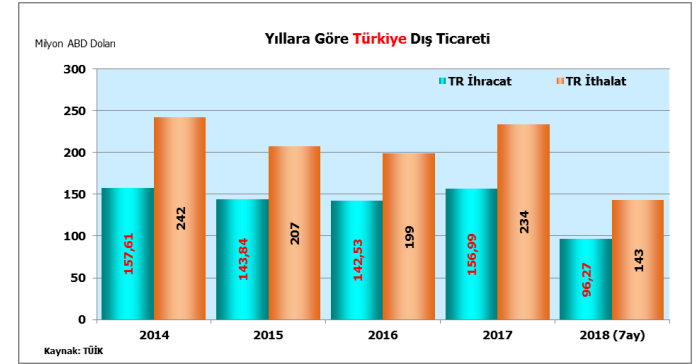
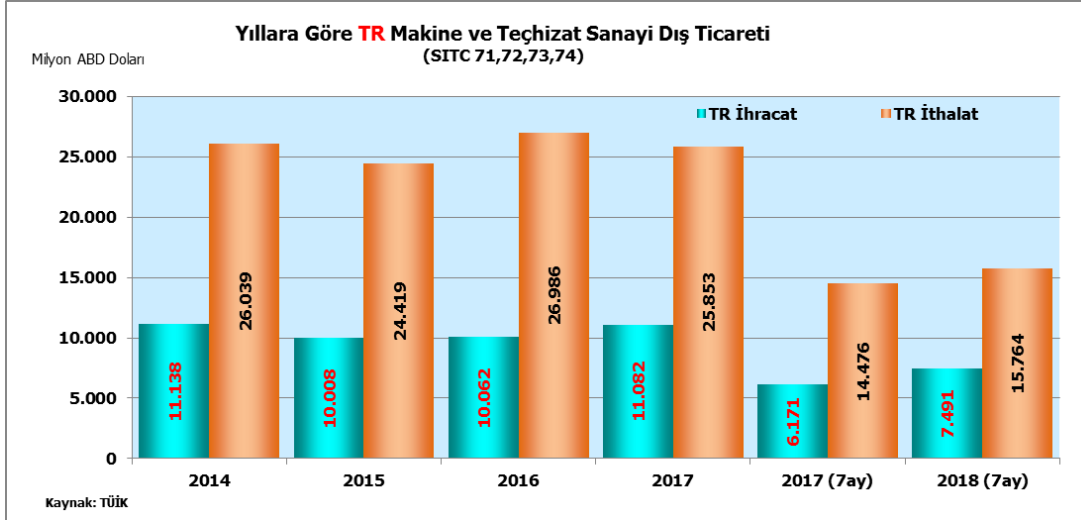
Makine imalatı sanayi yurt dışı ciro endeksi 2017 Aralık ayında 173,7 ile geçmiş dönemlerin en yüksek değerine çıkmıştır. Dikkat çeken bir nokta aynı dönemlerde imalat sanayi yurt dışı ciro endeks değerinin de benzer eğilimi göstermesidir. Yurt içi ve yurt dışı ciro endeks değerleri bir arada değerlendirildiğinde, sektör ürünlerine olan talebin 2017 ikinci yarıda artış eğilimine girdiği ortaya çıkmaktadır. **2018 yılı ilk yedi ayda imalat ve makine imalatı sanayi için endeks değerlerinde önemli bir sıçrama yaşanmıştır. Temmuz ayında makine imalatı sanayi endeks değeri 220,9 olurken, imalat sanayi için aynı değer 227,2 olarak gerçekleşmiştir.** Döviz kurlarında yaşanan yükselişin endeks değerlerindeki bu hızlı yükselişte önemli rol oynadığını söylemek olasıdır.

MAKİNE VE TEÇHİZAT İMALATI SANAYİ DİŞ TİCARETİ TÜRKİYE

Türkiye Makine İmalatı Sanayi ihracatı SITC gruplamasına göre 2017 yılında önceki yıla göre %10 artarak 11,1 milyar ABD Doları olmuştur. Aynı dönemde ithalat ise %4,2 gerileyerek yaklaşık 25,9 milyar ABD Doları olurken ihracatın ithalatı karşılama oranı %42,9 düzeyindedir. **2018 ilk yedi ayında** ihracattaki artış eğilimi sürmüş ve **2017 yılı aynı döneme göre %21,4 artarak 7,5 milyar ABD Dolarına** erişmiştir. Aynı dönemde **ithalat ise 2017 yılına göre %8,9 artarak 15,8 milyar ABD Doları**, ihracatın ithalatı karşılama oranı ise **%47,5** olmuştur.

2018 ilk yedi ayda makine imalatı sanayinin toplam **Türkiye ihracatı** içindeki payı son dört yıla göre artmış ve **%7,78** olarak gerçekleşmiştir. İthalatın payı ise **%11,02** düzeyine gerilemiştir.

NACE Rev. 2, 28 grubunda tanımlan Makine İmalatı Sanayi ikili SITC kodunda 71, 72, 73 ve 74 grubunu kapsamaktadır. SITC gruplaması ile NACE gruplaması arasında bazı farklılıklar nedeniyle iki grubun dış ticaret verileri birbirine yakın olmasına karşın eşit değildir. Bu çalışmada uluslararası karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla düzenli olarak yayımlanan SITC gruplaması dış ticaret verileri kullanılmıştır.

SITC Rev. 4, 71: Güç Üretim Makineleri ve Ekipmanları; motor, türbin, buhar kazanı vb.

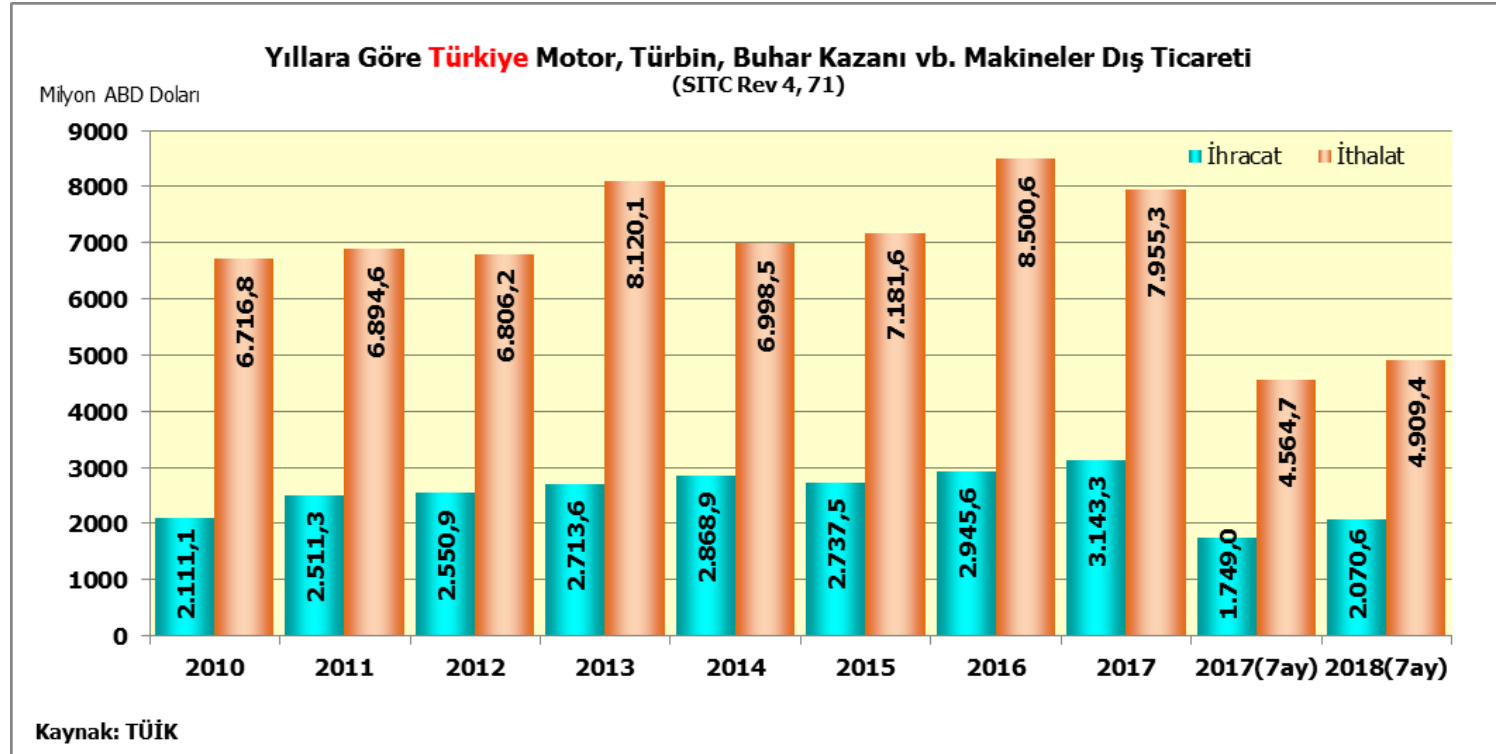
SITC Rev. 4, 72: Belirli Sanayiler İçin Özel Makineler; tarım, inşaat, gıda, tekstil, kağıt vb.

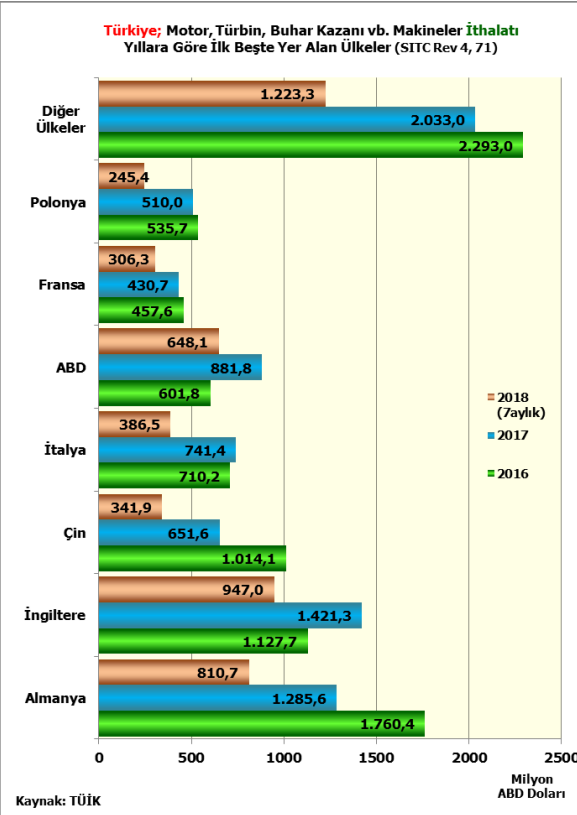
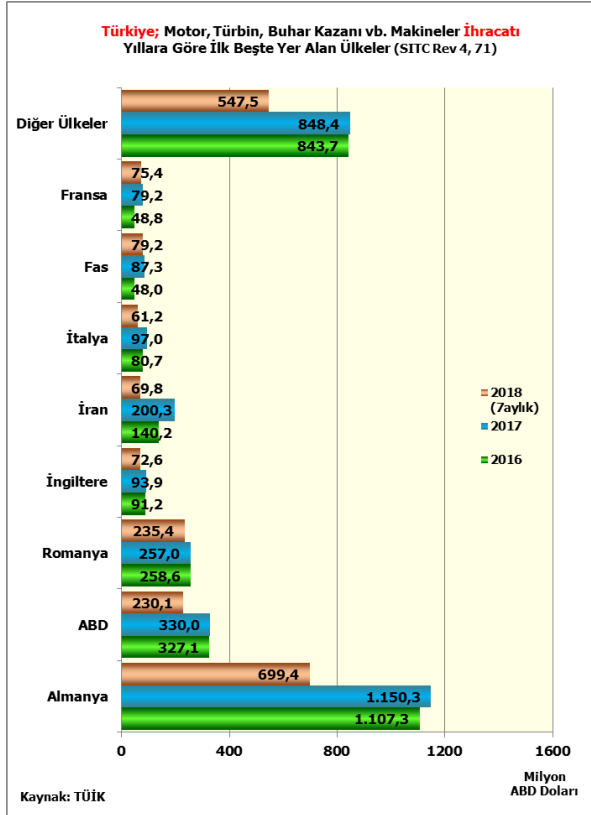
SITC Rev. 4, 73: Metal İşleme Takım Tezgahları

SITC 4, 74: Genel Sanayi Makineleri ve Ekipmanları ve parçaları; ısıtma ve soğutma, pompa, taşıma ekipmanları, rulman, valf vb.

GÜÇ ÜRETİM MAKİNELERİ VE EKİPMANLARI DIŞ TİCARETİ (SITC Rev. 4, 71) (Motor, türbin, buhar kazanı vb.)

Türkiye güç üretim makineleri ihracatı 2010 ile 2017 yılları arasında yedi yılda %48,9 düzeyinde artmıştır. 2017 yılında yaklaşık 3,2 milyar ABD Doları düzeyine erişmiştir. Aynı dönemde yedi yılda ithalat ise %18,4 artarak 8,0 milyar ABD Doları olmuştur. 2010 yılında %31,43 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2017 yılında %39,5 düzeyindedir. **2017 yılında güç üretim makineleri ihracatında 2016 yılına göre %6,7 artış, ithalatında ise %6,4 düzeyinde düşüş yaşanmıştır. 2018 yılı ilk yedi ayda 2017 aynı döneme göre ihracat %18,4 ve ithalat %14,8 artmış ve ihracatın ithalatı karşılama oranı %42,1 ile son 8 yılın en yüksek düzeyine çıkmıştır.**

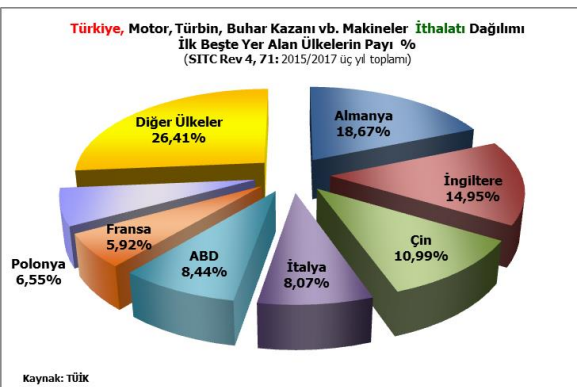
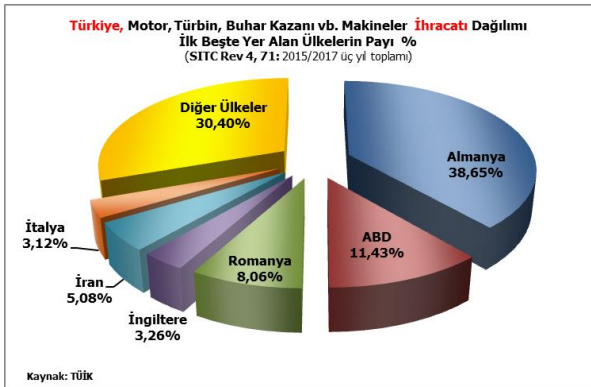
Türkiye'nin Güç Üretim Makineleri Dış Ticaretinde İlk Beş Ülke

2016 yılında Türkiye'nin güç üretim makineleri ihracatında Almanya 1,1 milyar ABD Doları ile ilk sıradadır. Almanya'yı, ABD, Romanya ve İran izlemektedir. 2017 yılında Almanya ya yapılan ihracat %4 artarak 1,15 milyar ABD Dolarına çıkmıştır. İhracat pazarları sıralamasında ABD, Romanya ve İran ilk dörtteki yerini korumuştur. 2018 yedi ayda Almanya 700 milyon ABD Doları ile yine ilk sıradadır. ABD'nin yerine Romanya 235 milyon ABD Doları ile ikinci sıraya yükselmiştir.

2016 yılında güç üretim makineleri ithalatında 1,76 milyar ABD Doları ile Almanya ilk sırayı almış, İngiltere, Çin, İtalya ve ABD ilk beşte yer alan diğer ülkeler olmuştur. 2017 yılında İngiltere 1,4 milyar ABD Doları ile ilk sıradaki Almanya'nın (1,3 milyar ABD Doları) yerini almıştır. Çin ithalat yapılan ülkeler sıralamasında 3. sıradan 5. sıraya gerilemiştir. 2018 ilk yedi ayında ithalat yapılan ülkeler içinde İngiltere 947 milyon ABD Doları ile ilk sırayı almıştır. Almanya ikinci ve ABD üçüncü sıradadır.

2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin üç yıllık toplam güç üreten makineler ihracatında ilk beşe giren ülkeler arasında Almanya %38,65 payla ilk sırada ve ABD %11,43 ile ikinci sıradadır. Bu ülkeleri %8,06 ile Romanya, %5,1 ile İran ve %3,26 ile İngiltere izlemektedir.

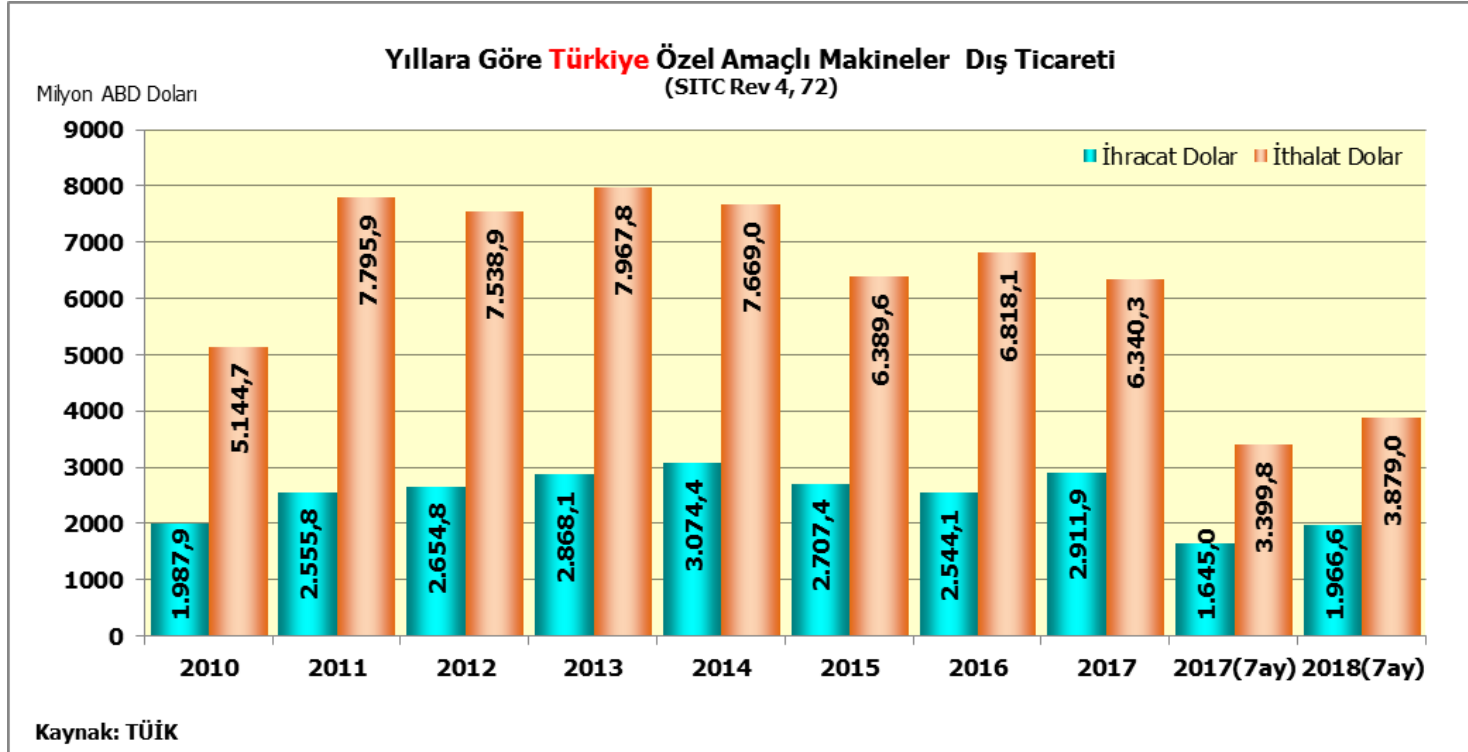
İhracatta olduğu gibi 2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin toplam üç yıllık güç üreten makineler ithalatında da Almanya %18,7 payla ilk sıradadır. İngiltere %15,0 ile ikinci, Çin %11,0 ile üçüncü ve ABD %8,4 pay ile dördüncü sırayı almaktadır.

BELİRLİ SANAYİLER İÇİN ÖZEL MAKİNELER DIŞ TİCARETİ (SITC Rev. 4, 72)

(Tarım, inşaat, gıda, tekstil, kağıt vb.)

Türkiye özel amaçlı makineler imalatı sanayi ihracatı 2010 yılı ile 2014 yılı arasında %54,7 ithalat ise %49 düzeyinde artmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında sektör ihracatında 2014 yılına göre %17,2 gibi önemli bir düşüş yaşanmış, sektör ihracatı 2016 yılında 2,5 milyar ABD Dolarına gerilemiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise %37,3 olmuştur. **2017 yılında özel amaçlı makineler imalatı sanayi ihracatı 2016 yılına göre %14,5 artışla 2,9 milyar ABD Dolarına çıkmıştır. İthalat ise 2016 yılına göre %7 düzeyinde gerileyerek 6,3 milyar ABD Doları olmuştur. İhracatın ithalatı karşılama oranı %45,9 düzeyindedir. 2018 yılının yedi ayında ihracattaki artış eğilimi sürmüştür. İlk yedi ayda 2017 yılına göre ihracat %19,5 artarak 2,0 milyar ABD Doları düzeyine erişirken ithalat %14,1 artışla 3,9 milyar ABD Doları olmuştur. 2018 ilk yedi ayda özel amaçlı makineler imalatı sanayi ihracatının ithalatı karşılama oranı %50,1 düzeylerine çıkmıştır.**

Türkiye'nin Özel Amaçlı Makineler Dış Ticaretinde İlk Beş Ülke

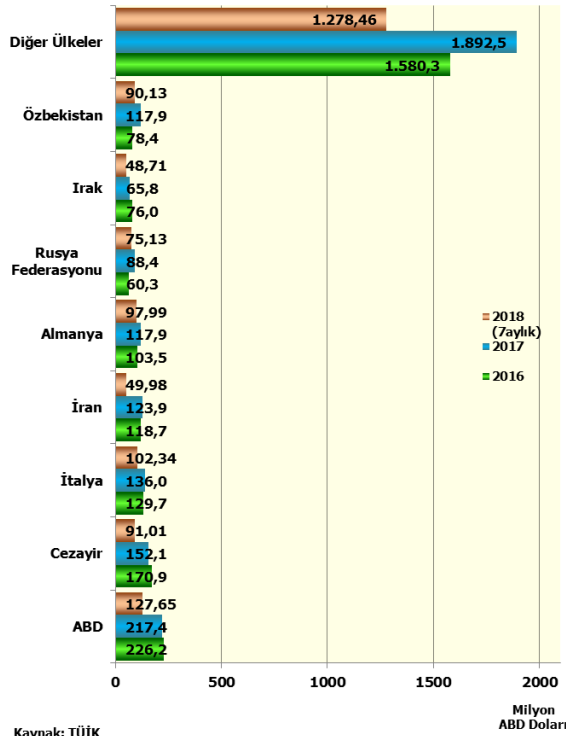
2017 yılında Türkiye özel amaçlı makineler ihracatında 217,4 milyon ABD Doları ile ABD ilk, Cezayir 170,9 milyon ABD Doları ile ikinci sırayı almıştır. İtalya, İran, Almanya, Rusya ve Irak da ilk beşe giren diğer ülkeler olmuştur. 2018 ilk yedi ayda ABD 127 milyon ABD Doları ile ihracat pazarları arasında ilk sıradadır. İtalya, Almanya ve Cezayir bu ülkeyi izlemektedir. Son üç yılda sıralamada ilk beşe giremeyen ülkelere yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı %70'ler düzeyindedir.

Özel amaçlı makineler ithalatında 2017 yılında ilk sırayı 1,4 milyar ABD Doları ile Almanya almıştır. 2016 yılında ikinci sırada olan Çin 923 milyon ABD Doları ile İtalya dan sonra (1.1 milyar ABD Doları) üçüncü sıraya gerilemiştir. En çok ithalat yapılan diğer ülkeler ise Japonya, Fransa ve İsviçre olarak sıralanmaktadır. 2018 yılı ilk yedi ayda ithalattaki sıralama değişmemiş 802 milyon ABD Doları ile Almanya yine ilk sırayı almıştır.

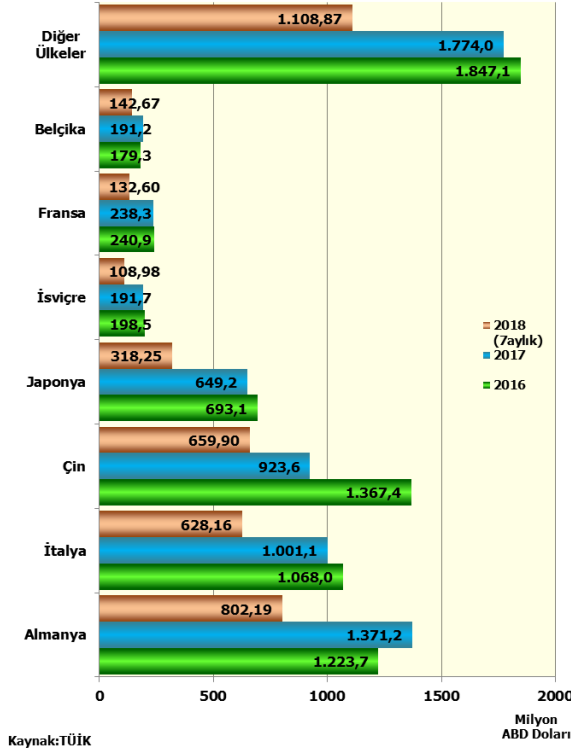
2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin üç yıllık toplam özel amaçlı makineler ihracatında ilk beşe giren ülkelere ABD %8,6 payla ilk sırada Cezayir %6,2 ile ikinci sırada yer alırken bu ülkeleri %5,5 ile İtalya, %4,6 ile İran ve %4,2 ile Almanya izlemiştir.

Almanya 2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin toplam üç yıllık özel amaçlı makineler ithalatında %21,0 payla ilk sıradadır. Almanya dan sonra İtalya %16,5 ile ikinci, Çin %16,0 ile üçüncü ve Japonya %9,9 pay ile dördüncü sırayı almaktadır.

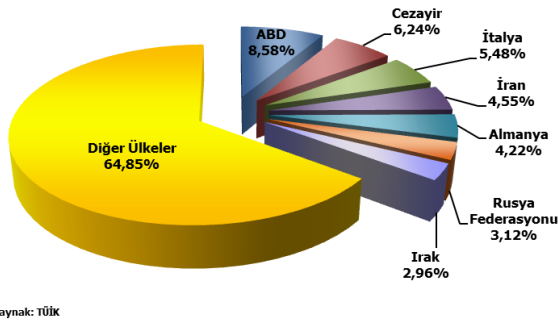
Türkiye; Özel Amaçlı Makineler İhracatı
Yıllara Göre İlk Beşte Yer Alan Ülkeler (SITC Rev 4, 72)

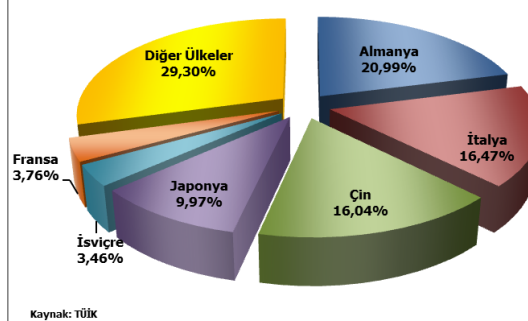
Türkiye; Özel Amaçlı Makineler İthalatı
Yıllara Göre İlk Beşte Yer Alan Ülkeler (SITC Rev 4, 72)

Türkiye, Özel Amaçlı Makineler İhracatı Dağılımı
İlk Beşte Yer Alan Ülkelerin Payı %
(SITC Rev 4, 72: 2015/2017 üç yıl toplamı)

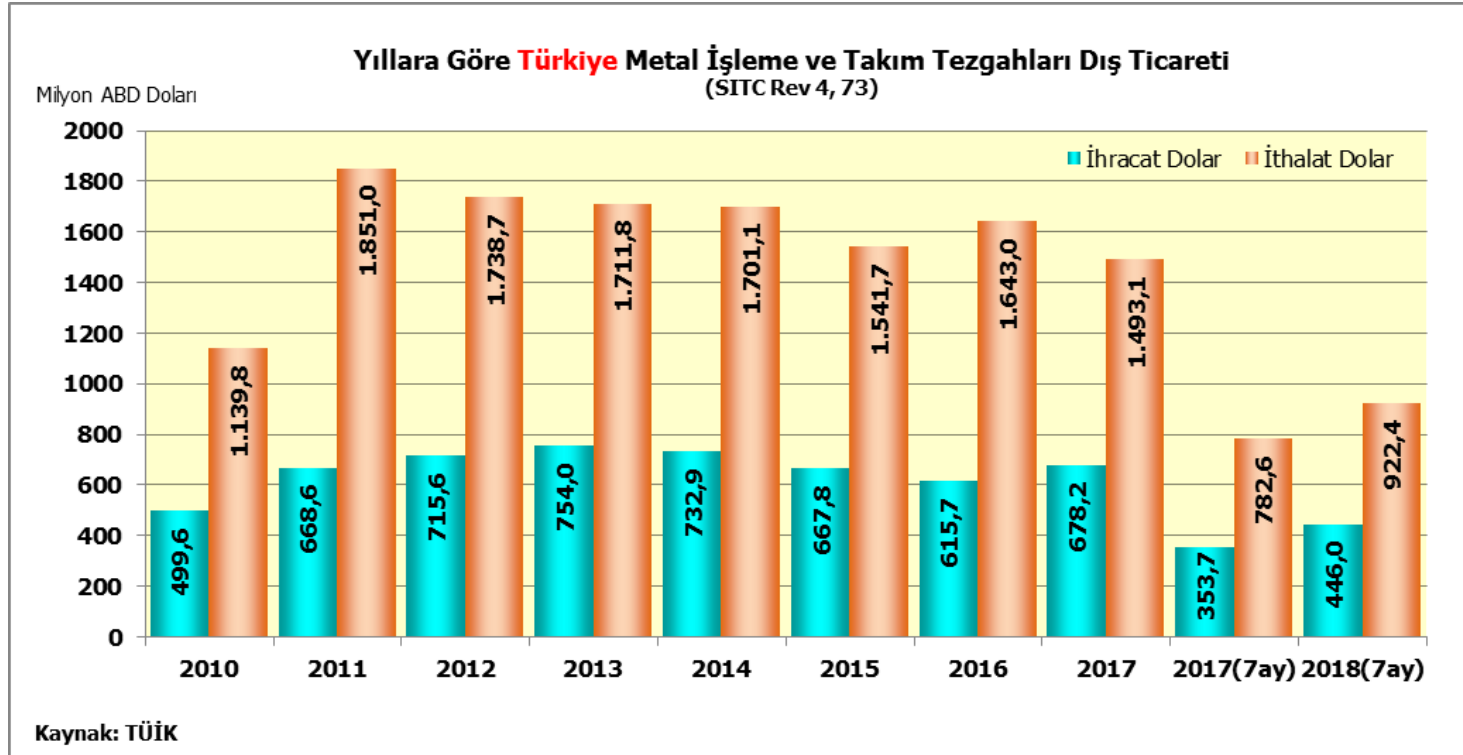

Türkiye, Özel Amaçlı Makineler İthalatı Dağılımı
İlk Beşte Yer Alan Ülkelerin Payı %
(SITC Rev 4, 72: 2015/2017 üç yıl toplamı)

METAL İŞLEME ve TAKIM TEZGAHLARI DIŞ TİCARETİ (SITC Rev. 4, 73)

2013 yılında 754 milyon ABD Dolarına yükselen Türkiye metal işleme ve takım tezgahları imalatı sanayi ihracatı daha sonra düşüş eğilimine girmiş ve 2016 yılında 2013 yılına göre %18,3 azalarak 615,7 milyon ABD Doları düzeyine gerilemiştir. Türkiye takım tezgahları ithalatı ise 2012 ve 2014 arasında yaklaşık 1,7 milyar ABD Doları düzeyinde kalmış, 2015 yılında önceki yıla göre %9,4 düşerek 1,5 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında %41,2 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı artarak 2016 yılında %37,5 düzeyine gerilemiştir. **2017 yılında metal işleme ve takım tezgahları ihracatı %10 artarak 678,2 ABD Doları düzeyine erişirken, ithalatı ise %9,1 azalarak 1,5 milyar ABD Dolarına gerilemiştir. 2017 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı %45,4 ile son yılların en yüksek düzeyine erişmiştir. 2018 yılının ilk yedi ayında 2017 aynı döneme göre ihracat %26,1 artarak 446,0 milyon ve ithalat %17,8 artarak 922,4 milyon ABD Doları olmuştur. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise %48,4 düzeyine erişmiştir. Uzun dönem sonra metal işleme ve takım tezgahları imalatı sanayi dış ticaretinde yaşanan bu olumlu eğilim dikkat çekicidir.**

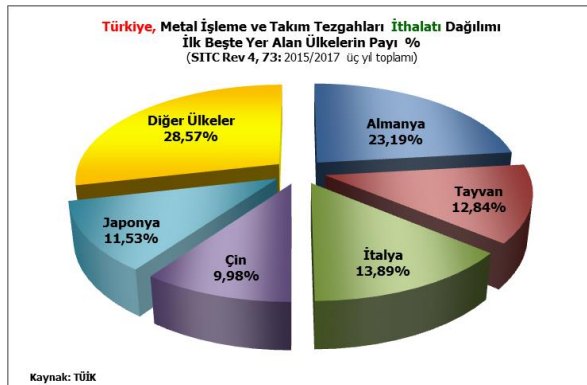
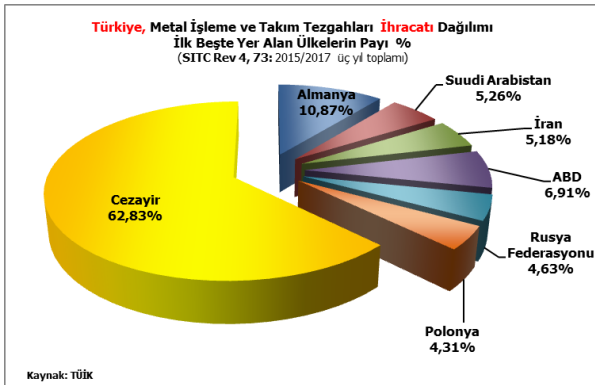
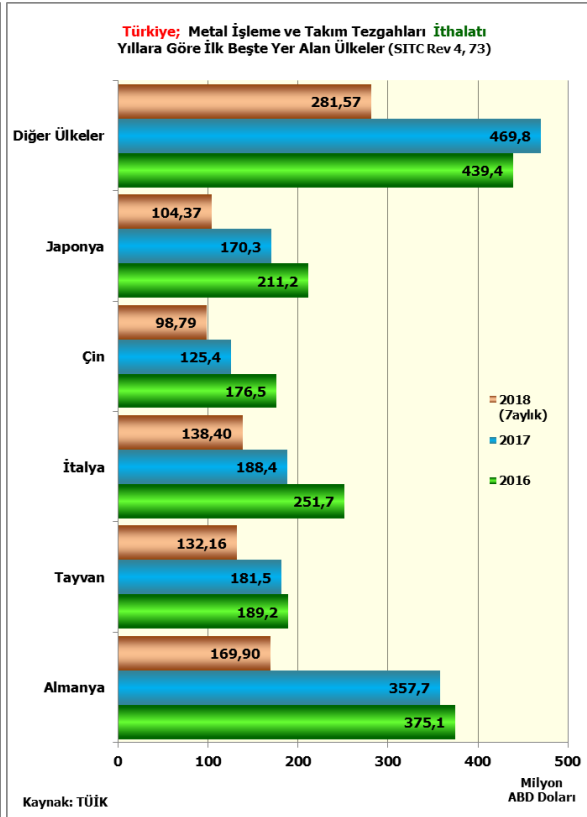
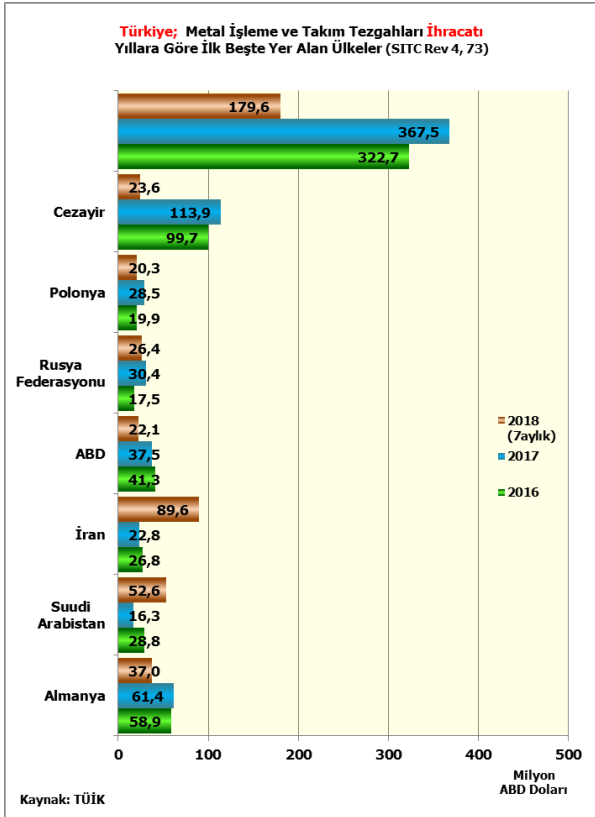
Türkiye'nin Metal İşleme ve Takım Tezgahları Dış Ticaretinde İlk Beş Ülke

2016 yılında Türkiye metal işleme ve takım tezgahları ihracatında Almanya ilk sıradadır. 2017 yılında sektör ihracatında 61,4 milyon ABD Doları ile Almanya ve 37,5 milyon ABD Doları ile ABD ilk iki sıradadır. Rusya, Polonya, İran ve Suudi Arabistan ilk beşte yer alan diğer ülkelerdir. 2018 yılı ilk yedi ayda İran 89,6 milyon ABD Doları ile ihracat yapılan ülkeler içinde yüksek bir artışla ilk sırayı almıştır. İran'ı Suudi Arabistan ve Almanya izlemiştir.

2016 yılında Türkiye'nin metal işleme ve takım tezgahları ithalatında ilk sırayı 375,1 milyon ABD Doları ile Almanya almaktadır. 2017 yılında metal işleme ve takım tezgahları ürünleri ithalatında, 357,7 milyon ABD Doları ile Almanya 188,4 milyon ABD Doları ile İtalya ilk iki sıradadır. Tayvan 181,6 milyon ABD Doları ile üçüncü sırayı almıştır. 2018 ilk yedi ayda da sıralama değişmemiş ve Almanya ithalat yapılan ülkeler içinde 170 milyon ABD Doları ile ilk sıradaki yerini korumuştur.

2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin üç yıllık toplam metal işleme ve takım tezgahları ihracatında ilk beşe giren ülkeler arasında Almanya %10,9 payla ilk sırada yer almıştır. Bu ülkeyi %6,9 pay ile ABD, %5,3 ile Suudi Arabistan ve %5,2 ile İran izlemektedir.

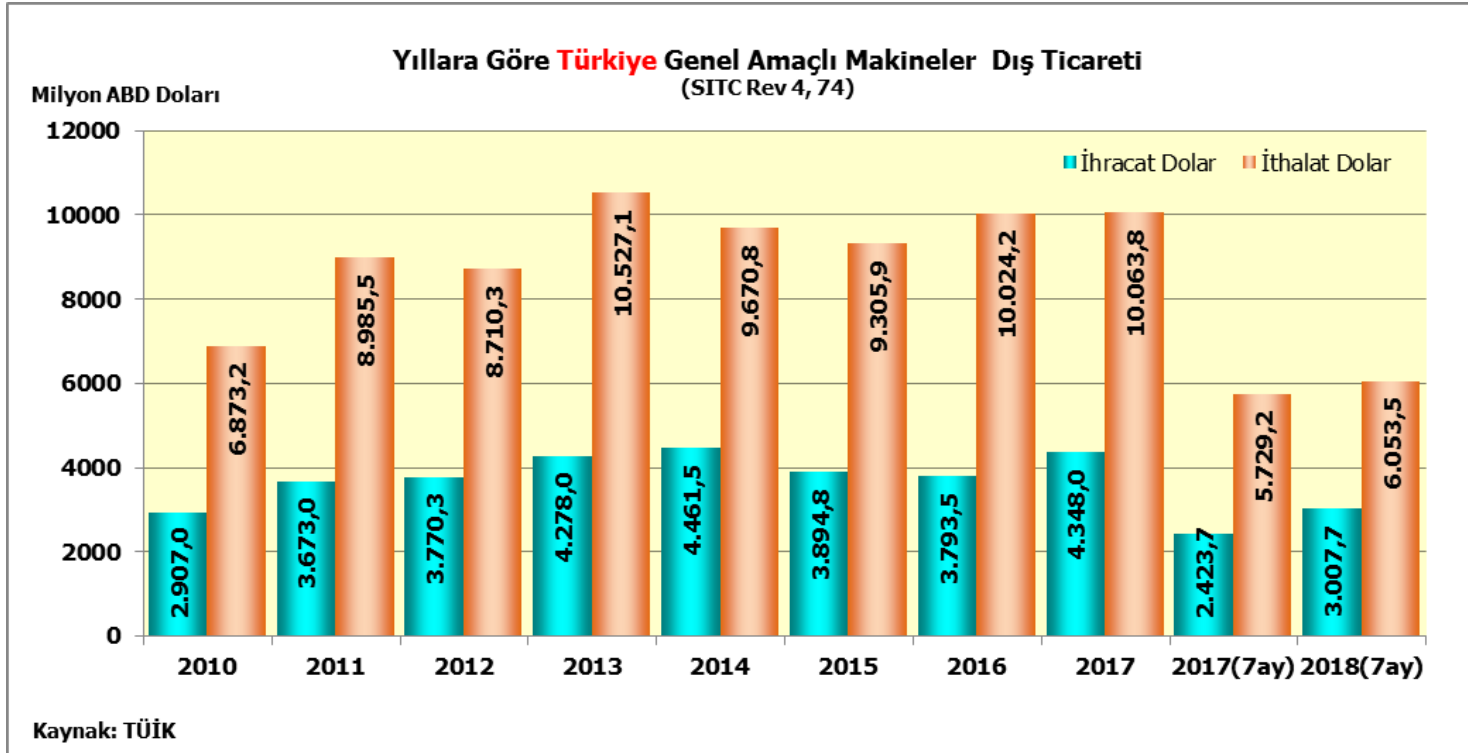
Almanya 2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin toplam üç yıllık metal işleme ve takım tezgahları ithalatında %23,2 payla ilk sıradadır. İtalya %13,9 ile ikinci, Tayvan %12,8 ile üçüncü, Japonya %11,5 ile dördüncü ve Çin %10,0 ile beşinci sıradadır.

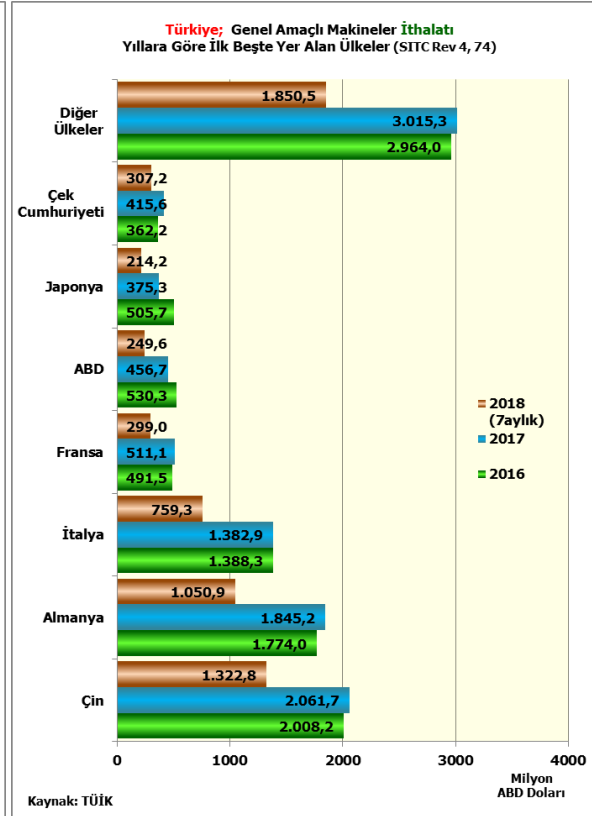
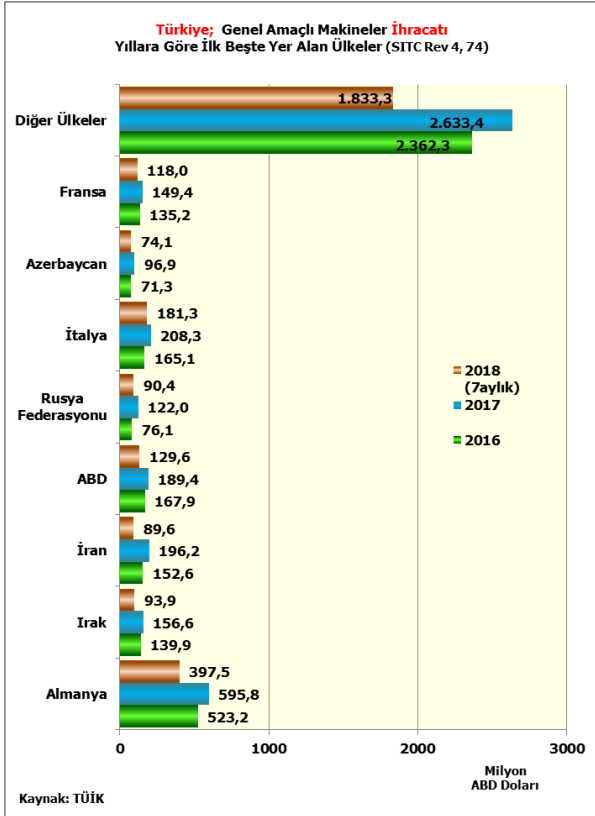

GENEL SANAYİ MAKİNELERİ ve EKİPMANLARI ve PARÇALARI DIŞ TİCARETİ (SITC Rev. 4, 74)

(Isıtma ve soğutma, pompalar, taşıma ekipmanları, rulmanlar vb.)

Türkiye genel amaçlı makineler imalatı sanayi ihracatı 2010 yılı ile 2014 yılı arasında %53,5 artarak 2014 yılında yaklaşık 4,5 milyar ABD Doları düzeyine erişmiştir. Aynı dönemde yıllara göre farklılık gösteren ithalat 2013 yılında yaklaşık 10,5 milyar ABD Doları ile son altı yılın en yüksek değerine erişmiştir. 2010 yılında %42,3 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2014 yılında %46,1 düzeyine çıkmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında sektör ihracatında düşüş yaşanmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranları ise aynı yıllarda sırasıyla %41,8 ve %37,8 olmuştur. **2017 yılında genel amaçlı makineler imalatı sanayi ihracatında önceki döneme göre hızlı yükselişle %14,6 artış yaşanmış ve sektör ihracatı yaklaşık 4,4 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Sektör ürünlerinin ithalatı ise önceki yıl ile yaklaşık aynı düzeyde kalmış ve 10,1 milyar ABD Doları olmuştur. Bu gelişmelere bağlı olarak ihracatın ithalatı karşılama oranı %43,2 düzeyine yükselmiştir. 2018 ilk yedi ayında ihracat geçen yıl aynı döneme göre %24,1 gibi yüksek bir artışla 3,0 milyar, ithalat ise %5,7 artışla 6,1 milyar ABD Doları düzeyine çıkarken ihracatın ithalatı karşılama oranı da %49,7 olarak gerçekleşmiştir.**

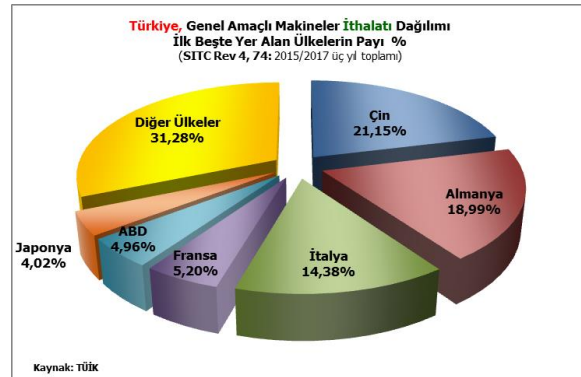
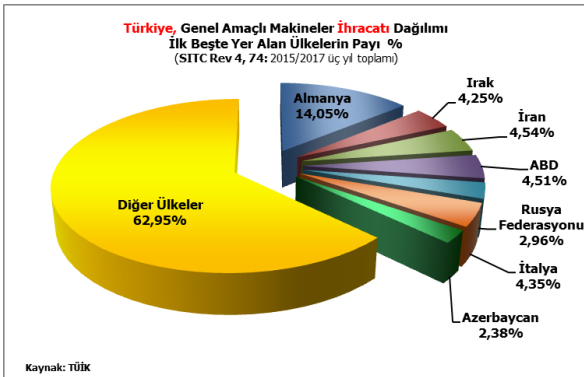
Türkiye'nin Genel Amaçlı Makineler Dış Ticaretinde İlk Beş Ülke

2016 yılında Türkiye genel amaçlı makineler ihracatında Almanya ve ABD almıştır ilk iki sıradadır. İtalya, İran, Irak, Rusya ve Azerbaycan üç yılda ilk beşe giren diğer ülkelerdir. 2017 yılında Almanya 595,8 milyon ABD Doları ile ihracat pazarları içinde yine ilk sıradadır. İhracat pazarları olarak bu ülkeyi İtalya 208,9 milyon ve İran 196,2 milyon ABD Doları ile izleyen diğer ülkelerdir. 2018 ilk yedi ayda ilk sıradaki Almanya dan sonra sıralama değişmiş İtalya ve Fransa 118 milyon ABD Doları ile ilk üçte yer almıştır.

Türkiye'nin 2016 yılında genel amaçlı makineler ithalatında Çin ilk sıradadır. Sıralamada diğer ülkeler ise Almanya, İtalya, ABD, Japonya ve Fransa'dır. 2017 yılında en çok ithalat yapılan ülkeler sıralamasında bir değişim olmamıştır. 1,6 milyar ABD Doları ile Çin ilk sıradadır. Bu ülkeyi Almanya ile İtalya izlemiştir. 2018 ilk yedi ay sıralamasında da değişiklik olmamıştır. Çin 1,3 milyar ABD Doları ile ilk sıradadır.

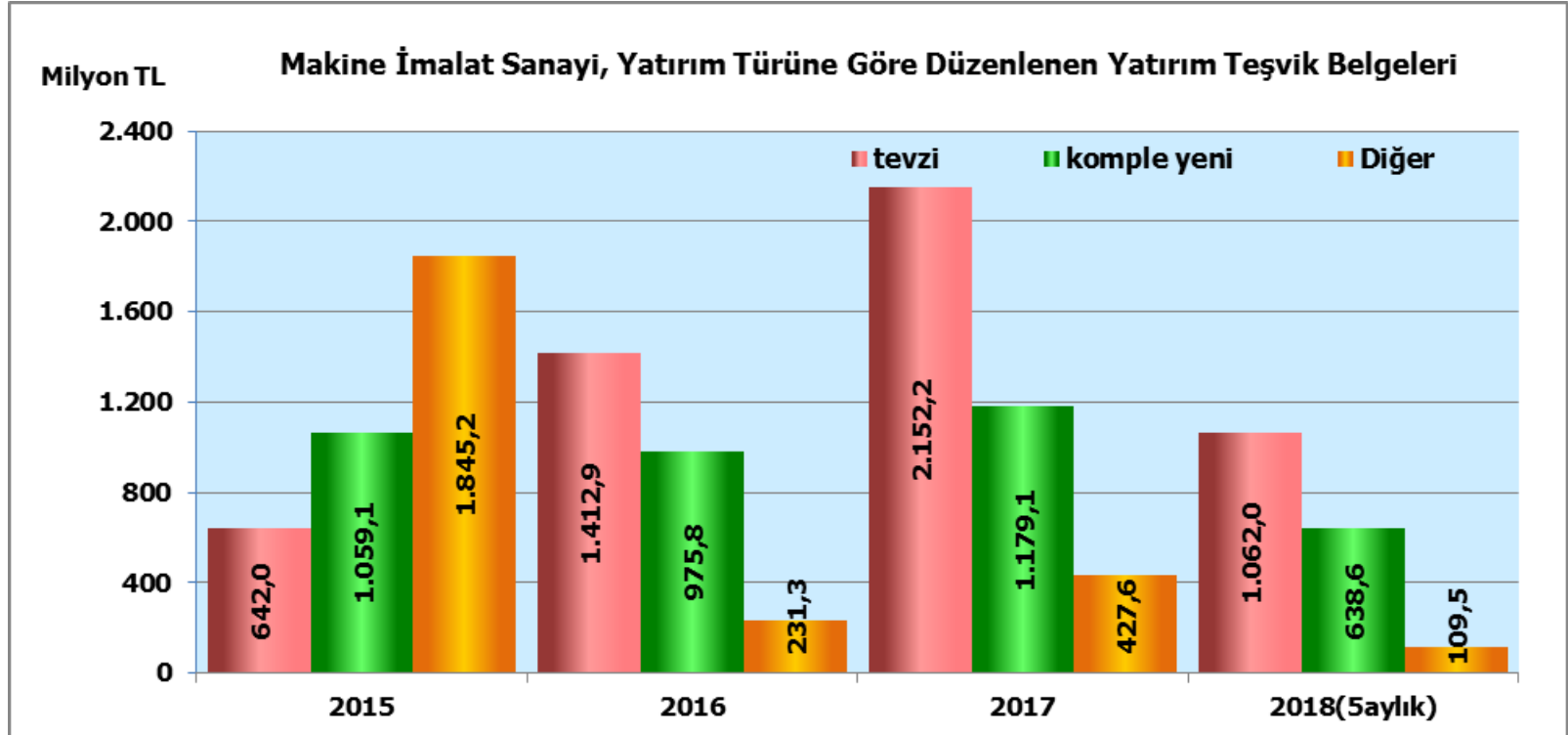
2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin üç yıllık toplam genel amaçlı makineler ihracatında ilk beşe giren ülkeler arasında Almanya %14,1 ile ilk sırayı, İran %4,54 ile ikinci sırayı alırken bu ülkeleri %4,51 ile ABD ve %4,2 pay ile Irak izlemiştir.

Çin 2015 ile 2017 yılları arasında Türkiye'nin toplam üç yıllık genel amaçlı makineler ithalatında %21,2 payla ilk sıradadır. Almanya %19,0 ile ikinci, İtalya %14,4 ile üçüncü ve Fransa %5,2 ile dördüncü sırayı almaktadır.

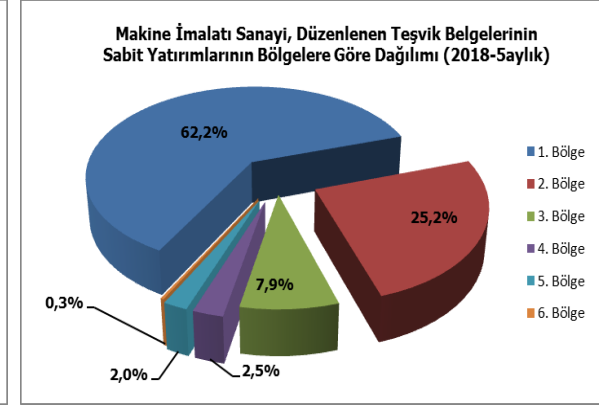
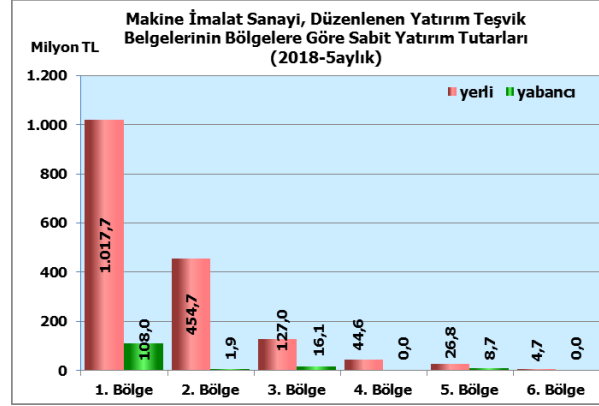
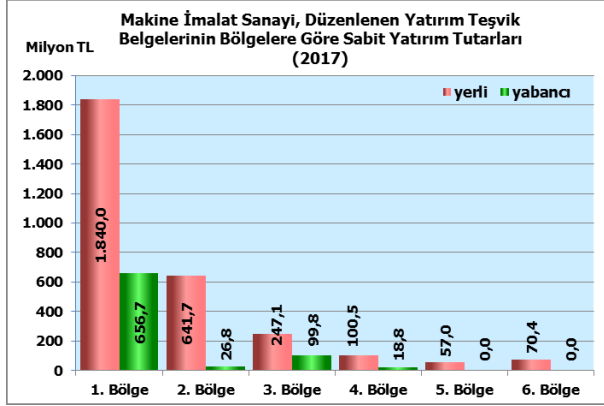
Makine İmalatı Sanayi Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgeleri

2017 yılında düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde tevzi yatırımlar 2,15 milyar TL ile ön plana çıkarken, komple yeni yatırımlar 1,18 milyar TL olmuştur. Makine imalatı sanayinde **2017 yılında düzenlenen teşvik belgelerinin yatırım tutarı, 2015 yılına göre %5 ve 2016 yılına göre ise %42 daha yüksektir.** Dikkat çekici bir nokta 2017 yılında düzenlenen teşvik belgelerinde **tevzi yatırımlarında** 2015 ve 2016 yılına göre çok **önemli bir artış sağlanmış olmasıdır.** 2017 yılında düzenlenen teşvik belgelerinde komple **yeni yatırımlarda** da son iki yıla göre **artış söz konusudur.** 2018 yılının **ilk beş** ayında düzenlenen YTB tutarı, 2017 yılının toplam tutarının **%48'i** düzeyine erişmiştir.

Makine İmalatı Sanayi Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgeleri

Makine İmalatı Sanayi yatırımları üretim faktörleri açısından gerek nitelikli insan sermayesi, gerekse girdi sağlayan tedarikçi sektörlerle bağlı olarak tüm ülkelerde gelişmiş yörelere yönelmektedir. Son yıllarda düzenlenen YTB'lerin sabit yatırım tutarlarının **%90 dan fazlası gelişmiş ilk üç yörededir. 2018 ilk beş ayda da bu eğilim değişmemiştir. Sabit sermaye yatırımlarının %62,2 si birinci, %25,2 si ikinci ve %7,9 u üçüncü bölge için düzenlenmiştir.**

2018 ilk beş ayda düzenlenen YTB'lerde öngörülen **istihdamın %52,2'si birinci bölgede, %28,7'si ikinci ve %10'u üçüncü bölgededir.**

